

úřadovny, oznamující vlastnictví nemovitosti pro účely zabezpečení práv na daňovou úlevu na hospodářství. Je to zcela akt vlastníka, kterým pro sebe využívá a zabezpečuje právo nebo výsadu danou mu zákonem; není to ani cese ani smlouva a není v něm převod nebo změna v oprávnění ani nějaká dohoda o převodu nebo změně. U.S. Fidelity & Guaranty Co. v. Alloway, 173 Wash. 404, 23 P.2d 408. *Viz také* Homestead.

Declaration of Independence. Prohlášení nezávislosti. Formální prohlášení, vyhlášené 4. července 1776 Kongresem Spojených států amerických ve jménu a k prospěchu lidu kolonií, prohlašující a vyhláující jejich nezávislost na Britské koruně, ospravedlňující jejich nároky na politickou autonomii a ohlašující je světu jako svobodný a nezávislý stát.

Declaration of intention. Prohlášení o úmyslu. Prohlášení učiněné cizincem jako příprava k naturalizaci, před „court of record“ (soudem, kde se sepisují a jsou uschovány soudní zápisy) v tom smyslu, že je to jeho úmysl v dobré víře stát se občanem Spojených států a zřeknout se navždy veškerého poddanství a věrnosti cizímu vládcovi, potentátovi, státu nebo jakékoli svrchovanosti, jehož občanem nebo jejímž objektem v současnosti je nebo může být. 8 U.S.C.A. § 1445.

Declaration of legitimacy. Prohlášení o legitimitě. Formální prohlášení, že osoba je legitimním dítětem.

Declaration of pain. Prohlášení o bolesti. Výjimka z pravidla o nepřipustnosti svědeckví z doslechu, která dovoluje svědeckví z mimosoudního prohlášení, které pozůstává z toho, že prohlašovateli si stěžuje na současnou bolest.

Declaration of right. *Viz* Bill of Rights.

Declaration of state of mind. Prohlášení o stavu mysli. Výjimka z pravidla o nepřipustnosti svědeckví z doslechu, která dovoluje svědeckví z mimosoudního prohlášení, pokud se týče duševního rozpoložení osoby, *např.* „bylo mi řečeno“. Fed. Evid. R. 803(3).

Declaration of trust. Prohlášení o opatrovnictví. Akt, kterým osoba, mající zákonné oprávnění k držbě nemovitého majetku nebo důchodu, uznává a prohlašuje, že tento majetek nebo důchod drží v opatrovnictví pro prospěch druhé osoby nebo pro určité zvláštní účely. Jméno trust je také používáno k označení smlouvy nebo jiné písemnosti obsahující takové prohlášení. (*pozn. překl.* *např.* „deed of trust“ = svěřenský zápis).

Declaration of war. Vyhlášení války. Veřejné a formální prohlášení státu prostřednictvím jeho výkonného nebo zákonodárského orgánu, že mezi ním a druhým státem existuje válečný stav, a zakazující všem osobám pomáhat nepříteli nebo ho podporovat.

K započetí války mezi státy je zapotřebí zákon Kongresu; ten je sám o sobě „vyhlášením“ a určuje datum války. Rosenau v. Idaho Mut. Ben. Assn, 65 Idaho 408, 145 P.2d 227, 230. *Viz* Art. I, Sec. 8, cl. 11, U.S. Const.

Dying declarations. Poslední prohlášení. Prohlášení činěná osobou, která se domnívá, že je blízka smrti, ve vztahu ke způsobu, jakým utrpěla zranění, na která umírá, nebo o bezprostřední příčině jeho nastávající smrti a ve vztahu k osobě, která taková zranění způsobila nebo ve vztahu ke spojitosti takových zranění s osobou, která je obviněna nebo podezřívána, že je způsobila. Taková prohlášení jsou přípustná do usvědčujícího materiálu jako výjimka z pravidla o nepřipustnosti svědeckví

z doslechu v přelíčení pro vraždu (a příležitostně přinejmenším v některých jurisdikcích, i v jiných případech), kde zabítí prohlašovateli je zločinem přičítaným obžalovanému. Shepard v. U.S., Kan., 290 U.S. 96, 54 S. Ct. 22, 78 L. Ed. 196.

Většinou je přípustnost takových prohlášení omezena na užití v obžalobách pro vraždu; ale je přípustná jak na podporu obžalovaného, tak i pro prokuraturu.

V obžalobě pro vraždu nebo v civilní obžalobě nebo řízení nevylučuje pravidlo o nepřipustnosti svědeckví z doslechu prohlášení, které učinil prohlašovatel, když myslel, že jeho smrt se blíží, o příčině nebo okolnostech, o kterých věřil, že způsobily jeho nastávající smrt. Fed. Evid. R. 804(b)(2).

Self-serving declaration. Prohlášení sloužící prohlašovateli samému. Prohlášení učiněné stranou v jejím vlastním zájmu v určité době a v určitém místě mimo soud; nezahrnuje svědeckví, které vydává jako svědek při přelíčení.

Declaration date. Den, ve kterém ředitel nějaké společnosti vyhláší dividendu, rozdílný od data, kdy je dividenda skutečně vyplácena. *Viz* Ex dividend.

Declaration of estimated tax. Prohlášení o přibližné dani. Procedura placení daně, podle níž jedinci, kteří nepracují za mzdu, a osoby námezdně pracující, mající jiný příjem, který není předmětem srážky, jakož i společnosti jsou žádáni, aby podali prohlášení o přibližné dani a prováděli podle něj periodické platby této daně. Tento požadavek zabezpečuje plynulý výběr daní od plátců daní, jejichž příjmy nejsou zdaňovány nebo plně zdaňovány prostřednictvím srážek při výplatě mezd. I.R.C. § 6015, 6154. *Viz* Estimated tax.

Declaration of Paris. Pařížská deklarace. Pojmenování daně dohody, která vyhláší čtyři důležité pravidla mezinárodního práva sjednaná mezi hlavními evropskými mocnostmi na kongresu v Paříži v roce 1856. Těmito pravidly jsou: (1) Korzářství je a zůstane zrušeno; (2) neutrální vlajka se vztahuje na zboží nepřítele, s výjimkou válečného kontrabandu; (3) neutrální zboží s výjimkou kontrabandu nepodléhá konfiskaci prováděné pod nepřátelskou vlajkou; (4) blokády, aby byly závazné, musí být účinné.

Declaration of Taking Act. Vyhlášení zákona o odnětí. Federální zákon upravující odnětí soukromého vlastnictví pro veřejné účely, se zaplacením náhrady vlastníkov. 40 U.S.C.A. §§ 58a–258e; U.S. v. Miller, 317 U.S. 369, 63 S. Ct. 276, 87 L. Ed. 336. *Viz* Eminent Domain.

Declarator of trust. Prohlašovatel svěřenectví. Žaloba v common law používaná proti poručníkovi, který zadržuje pro sebe majetek na základě nároků ex facie pro svůj vlastní prospěch.

Declaratory. Vysvětlující; určené k tomu, aby stanovilo nebo objasnilo něco, co předtím bylo nejisté nebo pochybné.

Declaratory action. *Viz* Declaratory judgment.

Declaratory judgment. Určovací rozsudek. Zákonný (*viz* Declaratory Judgment Act) opravný prostředek pro rozhodování žalovatelné sporné otázky, kde žalobce je na pochybách, co se týče jeho zákonných práv. Závazné rozhodnutí soudu o právech a postavení stran ve sporu, z něhož přímo neplyne právní pomoc stranám. Brimmer v. Thomson, Wyo., 521 P.2d 574, 579. Takový rozsudek je rozhodující pro následnou žalobu mezi stra-

nami, co se týká zjištěných věcí a je ve shodě s obvyklými pravidly pro preventivní vyloučení sporné otázky, pokud jde o jakékoli sporné problémy právě rozsouzené a rozhodnuté. Seaboard Coast Line R. Co. v. Gulf Oil Corp., C. A. Fla., 409 F.2d 879.

Declaratory Judgment Act. Zákon o deklaratorním (určovacím) rozsudku. Federální předpis uzákoněný v roce 1934, 28 U.S.C.A. § 2201, (Anotovaný zákoník USA), který dovoluje vznést žalobu pro vyhlášení práv, jestliže mezi stranami existuje konkrétní spor. Rozsudek je závazný, pokud jde o současná i budoucí práva na sporu zúčastněných stran. *Viz* Fed. R. Civil P. 57. (Federální pravidla pro civilní řízení). Mnoho států (USA) má zákony podobné povahy; mnohé z nich jsou vytvořeny podle Uniform Declaratory Judgments Act. *Viz také* Declaratory judgment.

Declaratory part of a law. Vysvětlující část zákona. Část, která jasně definuje práva, která mají být dodržována, a provinění, kterým je nutno se vyhnout.

Declaratory relief. *Viz* Declaratory judgment.

Declaratory statute. Vysvětlující zákon. Právní předpis vydaný za tím účelem, aby odstranil pochybnosti nebo skoncoval se spornými rozhodnutími, pokud jde o to, který zákon se určité věci týká. Může být buď výkladem common law, 1 Bl. Comm. 86; Ve věci Ungaros Will, 88 N. J. Eq. 25, 102 A. 244, 246 nebo může vyhlásit, co bude připuštěno jako správný význam a úmysl dřívějšího zákona, ačkoli v tomto druhém případě jsou takové předpisy běžněji nazývány „výkladové zákony“. McMahon v. Maddox, Tex. Civ. App., 297 S.W. 310, 312. Předpis vytvořený proto, aby skoncoval s pochybnostmi, pokud jde o to, co je common law nebo co je smyslem jiného zákona, a který vyhláší, co to je a vždy bylo. Nelson v. Sandkamp, 227 Minn. 177, 34 N.W.2d 640, 642.

Declare. Vyhlásit. Oznamit, jasně ukázat, objasnit. Projevit, ukázat jakýmkoliv způsobem, buď slovem nebo činy. Uvěřejnit; vyjádřit; oznámit jasně své mínění nebo usnesení. Slavnostně vyhlásit nějaký fakt před svědky; *např.* kde zůstavitel závěti prohlásí jím podepsanou písemnost za svou poslední vůli nebo závěť. *Viz* Declaration.

De claro die. Za bílého dne.

De clauso fracto. O porušení zákazu. *Viz* Clausum fregit.

De clerico admitendo. *Viz* Admitendo clericus.

De clerico capto per statutum mercatorum delibendo. Writ, jehož smyslem bylo osvobodit z vězení úředníka, který byl zatčen a uvězněn za porušení předpisu obchodního práva.

De clerico convicto deliberando. *Viz* Clericus convictus, atd.

De clerico infra sacros ordines constituto non eligendo in officium. *Viz* Clericus infra sacros, atd.

De clero. O duchovenstvu. Název zákona 25 Edw. III., St. 3, obsahujícího řadu různých ustanovení duchovních, o podávání žalob proti nim apod.

Declination. Odmítnutí. Dokument podaný u soudu fiduciářem — zmocněncem, který se rozhodl tuto funkci nadále nevykonávat. V common law námitka proti příslušnosti soudu na základě toho, že soudce je osobně zainteresoován ve sporu.

Declinatoires. Ve francouzském právu námitky proti příslušnosti soudu; také o *lis pendens* a o *connexité* (*viz tam*).

Declinatory exceptions. Odmítající procesní námitky. Takové oddalovací procesní námitky, které pouze odmítají příslušnost soudce, před kterým je žaloba vznesena. Námitka proti příslušnosti *rationae personae*.

Declinatory plea. Odmítající námitka. V anglické praxi námitka svatyně nebo kněžské prebendy před přelíčením nebo odsouzením. 4 Bl. Comm. 333. Nyní zrušeno.

Decline. Odmítnutí. Nezdařený proces, sklon k horšímu stavu; postupně se zhoršovat; klesající nebo sestupná tendence. Také odmítnout nebo zamítnout.

Decoctor. V římském právu bankrotář; marnotratník; rozhazovač veřejných peněz.

Decollatio. Ve starém anglickém a skotském právu stětí; trest setnutím hlavy.

De combustione domorum. O hořících domech. Jeden ze způsobů odvolání dříve používaný v Anglii.

De communibus dividendo. O rozdělení společně držené věci. Název žaloby existující v civilním právu.

De common droit. Pr. Fr. O obecném právu; tj. o common law.

Decomposed. Rozložený. Stav rozložení — dekompozice. Rozdělení do složek; specificky rozklad, rozpouštění. Ve věci Vetter, Cust & Pat., App., 96 F.2d 999, 1000.

De computo. O účtování. Writ k vyúčtování. Writ nařizující obžalovanému předložit žalobci zdůvodněné vyúčtování nebo uvést své důvody svědčící o opaku. Základ moderní žaloby o účtování.

De concilio curiae. Na radu (nebo příkaz) soudu.

Deconfes. Ve francouzském právu pojmenování dávané dříve lidem, kteří zemřeli bez zpovědi, buď že odmítli se vyzpovídat nebo že byli zločinci, kterým byla tato svátost odmítnuta.

De conflictu legum. O střetu zákonů. Týkající se střetu zákonů. Název různých děl napsaných na toto téma.

De conjunctim feoffatis. Týkající se osob, kterým bylo uděleno společně léno, nebo byly společně uvedeny do držení. Název zákona 34 Edw. I., který byl vyhlášen, aby zabraňoval odkladům způsobovaným nájemníky pozemků při protahovaném odnětí držby a při plnění jiných writů s poukazem na to, že někdo jiný byl uveden do společného držení s nimi.

De consanguineo, and de consanguinitate. Writy, týkající se pokrevního příbuzenství — *cosinage*. (*viz tam*).

De consilio. Ve starém trestním právu, o radě; týká se rady nebo doporučení spáchat zločin.

De consilio curiae. Na doporučení nebo příkaz soudu.

De continuando assisam. Writ prikazující pokračovat v soudním jednání.

De contumace capiendo. Writ k uvěznění neuposlechnuvší osoby. Writ vycházející od Court of chancery (dříve Vysokého soudního dvora, zejména pro věci pozemkového vlastnictví, trustů, obchodních společností, bankrotů atd. *pozn. překl.*) v případech, kde nějaká osoba byla prohlášena církevním soudem za neposlušnou a zavrženou. Je to uvěznění za zavržení.

De copia libelli deliberanda. Writ na doručení kopie žaloby. Starodávňý writ adresovaný soudci církevního soudu, nařizující mu *doručit* obžalovanému kopii žaloby, která byla proti němu u takového soudu podána. Zaprotokolovaný writ byl adresován předsedovi soudu pro privilegované (Court of Arches v Anglii) a jeho zástupci.

De coronatore eligendo. O volbě coronera. Writ adresovaný šerifovi, jímž se mu prikazovalo, aby přikročil k volbě coronera, která se konala u soudu hrabství na jeho plenárním zasedání, přičemž voliči byli svobodní vlastníci pozemků.

De coronatore exonerando. O propuštění coronera. Writ prikazující propustit nebo sesadit coronera. Prikaz, kterým v Anglii může být koroner (úředník, který spravuje soukromý majetek Koruny v hrabství) sesazen z úřadu z důvodu, který je ve writu uveden. 1 Bl. Comm. 348.

De corpore comitatus. Z celku hrabství. Z hrabství jako celku, na rozdíl od jednotlivého sousedství (*de vicineto*). 3 Bl. Comm. 360. Používáno v souvislosti se složením poroty.

De corrodio habendo. Writ udílející právo na vymáhání podpory. Writ vymáhat podporu od kláštera. *Viz* Corody.

Decoy. Obalamutit, vylákat, navádět nebo vábit; jako nalákat nějakou osobu, která podléhá soudní pravomoci, takže může být předvolána k soudu, nebo vlákat zločince, který je na útěku, na nějaké místo, kde může být uvězněn bez dokumentů potřebných k vydání stíhané osoby jinému státu, nebo odlákat někoho z jeho místa bydliště za účelem jeho únosu. Ve všech těchto užítích slovo zahrnuje lákání nebo vábení pomocí nějakého podvodu, triku nebo nabádání, ale vylučuje myšlenku síly. *Porovnej s* Entrapment.

Decoy letter. Dopis jako návnada. Dopis připravený a poslaný poštou za účelem vypátrání zločince, zvláště takového, který se dopouští poštovních a daňových podvodů.

Decree. Soudní rozhodnutí. Rozsudek ekvinitního soudu, který z mnoha hledisek odpovídá rozsudku soudu soudícího podle common law. Rozhodnutí podle ekvity je výrokem nebo nařízením soudu vyneseny na základě projednání a pochopení všech sporných bodů v procesu a určujícím práva všech sporných stran v souladu s ekvitou a svědomím. Je to vyhlášení soudu oznamující právní důsledky zjištěných faktů. S procedurálním sloučením common law a ekvity u federálních soudů a většiny soudů jednotlivých států (USA), k němuž došlo v Pravidlech pro civilní řízení (Rules of Civil Procedure), termín „judgment“ (rozsudek) všeobecně nahradil termín „decree“. *Viz* Fed. R. Civil P. 54(a). *Viz také* Decision; Judgment; Order.

Obecná klasifikace

Rozhodnutí podle ekvity jsou buď *konečná* (*final*) nebo *prozatímní*, resp. *mezítmí* (*interlocutory*). Konečné rozhodnutí je takové, které řeší celý spor plně a konečně, rozhodnutím všech sporných otázek, a které nenechává nic, co by vyžadovalo další žalobu. Prozatímní rozhodnutí je rozhodnutí dočasné nebo předběžné, které není konečné a nerozhoduje spor, ale nařizuje některé další kroky před konečným rozhodnutím. Kde je učiněno něco více než pomocný výkon rozhodnutí, jak bylo vydáno, je rozhodnutí prozatímní a ne konečné, i když řeší spravedlivé nároky žaloby. Lodge v. Twell, 135 U.S. 232, 10 S. Ct. 745, 34 L. Ed. 153. Obtížnost

přesné definice se zmiňuje v McGourkey v. Ry. Co., 146 U.S. 536, 13 S. Ct. 170, 36 L. Ed. 1079.

Consent decree. Rozsudek zapsaný se souhlasem stran, přičemž žalovaný souhlasí s tím, že zastaví údajnou protiprávní činnost, aniž by připustil vinu nebo chybné jednání. Dohoda se žalovaným, že upustí od činností, které jsou státem prohlašovány za nezákonné (např. klamně reklamní praktiky, jak je uvádí Federální obchodní zákoník). Po schválení takové dohody soudem je státní žaloba proti žalovanému odvolána. Také rozhodnutí zapsané ve sporu podle práva ekvity při souhlasu obou stran (soudní smír); není to ryzi soudní výrok, ale je svým charakterem smlouvou nebo dohodou stran, potvrzenou soudem a ve skutečnosti jejich přiznáním, že soudní rozhodnutí správně určuje jejich práva ve vztahu k reálným faktům případu, jestliže taková fakta byla prokázána. Zavazuje pouze strany, které se dohodly; není závazné pro soud.

Decree nisi. Prozatímní soudní rozhodnutí, mezítmí rozsudek. Prozatímní rozhodnutí, které na návrh bude vydáno jako absolutní, ledaže by byl proti tomu uveden důvod. Prozatímní rozsudek nebo rozhodnutí v rozvodové žalobě. V anglické praxi je to nařízení vydané rozvodovým soudem na základě dostačujícího důkazu, který byl dán na podporu žádosti o zrušení manželství; po určitou dobu je právně neprosaditelné (tato doba může být soudem zkrácena) a pak, ledaže by byl prokázán dostatečný důvod, je na návrh vydáno jako absolutní a zrušení nabývá platnosti a je možné se proti němu odvolat. Uskutečňuje podmíněčný rozvod; stává se absolutním, jen přihodí-li se právem stanovená událost.

Decree of distribution. Rozhodnutí o rozdělení. Nástroj, pomocí něhož obdrží dědici majetek po zemřelém; je to konečné určení stran pro pořad práva.

Decree of insolvency. Rozhodnutí o platební neschopnosti. Rozhodnutí vydané pozůstalostním soudem (probate court), prohlašující předmětnou pozůstalost za předluženou, t.j. takovou, že aktiva nestačí plně zaplatit dluhy.

Decree of nullity. Rozhodnutí o nulitě. Rozhodnutí vydané v žalobě o zrušení manželství, prohlašující manželství za neplatné *ab initio* (od samého počátku).

Decree pro confesso. Rozhodnutí při doznání. Rozhodnutí vydané ekvinitním soudem ve prospěch žalobce, kde obžalovaný neodpověděl na žalobu a obvinění v ní obsažená jsou následkem toho brána „jako přiznaná“ (as confessed). Je to pouze připuštění obvinění, obsažených v dobře prezentované žalobě.

Deficiency decree. Rozhodnutí o vyrovnání hypotekárního dluhu. V žalobě o zabavení majetku pro nezaplacený hypotekární dluh rozhodnutí o vyrovnání zadluženosti použitím výtěžku z prodeje majetku zatíženého hypotékou.

Pokud jde o *Execution of decree*, *viz* Execution.

Decreet absolutor. Osvobozující rozhodnutí. Rozhodnutí zamítající nárok čili zprošťující obžalovaného.

Decreet arbitral. Rozhodčí nále. Rozhodnutí arbitrážních rozhodců.

Decreet cognitionis causa. Rozhodnutí v důsledku poznání. Když věřitel vznese žalobu proti dědici svého dlužníka, aby tak proti němu vytvořil dluh a obstavil pozemky, a dědic se dostaví a vzdá se nástupnictví, pak soud vysloví rozhodnutí *cognitionis causa*.

Decreet condemnator. Rozhodnutí ve prospěch žalobce.

Decreet of valuation of teinds. Rozhodnutí o hodnocení desátků. Výrok civilních soudů (které nyní plní roli komisářů pro hodnocení desátků — commissioners for the valuation of teinds), který určuje rozsah a hodnotu desátků.

Decrementum maris. Lat. Mořský odliv. Ve starém anglickém právu pokles moře; ustoupení moře ze země. *Viz* Reliction.

Decrepit. Vetchý, věkem nebo nemocí sešlý. Tento termín označuje osobu, která je nezpůsobilá, neschopná nebo nemohoucí, buď pro fyzickou nebo duševní slabost nebo vady, ať již vyvolané věkem nebo jinými příčinami v rozsahu, který způsobuje, že takový jedinec je v osobním střetu bezmocný ve srovnání s někým, kdo má normální zdraví a sílu. Lutz v. State, 147 Tex. Cr. R. 236, 179 S.W.2d 979, 980. Termín zahrnuje také slepce. Lewing v. State, 135 Tex. Cr. R. 485, 121 S.W.2d 599, 600.

Decreta. V římském právu soudní výroky vynesené císařem jako nejvyšším soudcem.

Decreta conciliorum non ligant reges nostros. Rozhodnutí koncilů neváží naše krále.

Decretal. Poskytnutí nebo odepření požadovaného prostředku k uplatnění práva (remedy).

Decretal order. Dekretální výnos. Předběžný soudní výnos, který nerozhoduje meritum věci a nezakládá právo.

Decretals. Papežské dekrekty. V církevním právu papežské dekrekty vydané na žádost nebo z podnětu jedné nebo více osob, rozhodující některý bod nebo otázku církevního práva a mající v římsko-katolické církvi sílu zákona. Dekrekty tvoří druhou část kanonického práva.

Je to také název druhého ze dvou velkých oddílů kanonického práva, první se nazývá „*Decree*“ (decreatum) tj. rozhodnutí.

Decreto. Ve španělském koloniálním právu rozhodnutí vydané nějakým vyšším soudním tribunálem ve jménu a z pravomoci vládcy, které se týká nějaké církevní záležitosti.

Decretum. Rozhodnutí. V civilním právu druh císařského nařízení, které bylo rozsudkem nebo výnosem vydaným císařem po projednání nějaké věci (*quod imperator cognoscens decrevit*).

V kanonickém právu církevní právo v protikladu k právu světskému, sekulárnímu (*lex*).

Decretum Gratiani. Graciánův dekret neboli *decreta*. Sbírka církevního práva o třech knihách nebo dílech, sestavená v roce 1151 Graciánem, benediktinským mnichem z Bologne, která je nejstarší a zároveň první v řadě sbírek, které dohromady tvoří podstatnou část církevního práva římskokatolické církve. 1 Bl. Comm. 82.

Decriminalization. Dekriminalizace. Zbavení charakteru trestného činu. Oficiální akt obvykle vydaný legislativou, kterým je nějaké jednání nebo opomenutí, které bylo dříve trestné, prohlášeno za jednání, které nemá povahu trestného činu a které je bez trestních sankcí.

Decrowing. Zbavení koruny. Akt zbavení koruny.

Decry. Znehodnotit. Snížit; zbavit důvěry; zavrhnout, ztratit cenu; znevážit nebo zmenšit. „Král může kdykoliv *znehodnotit* (decry nebo cry down) jakoukoli minci

království a prohlásit ji za nadále neplatnou.“ 1 Bl. Comm. 278.

De cujus. Lat. Od něhož. Termín používaný k označení osoby u níž, po níž, od níž, proti níž druhý uplatňuje nárok.

De curia claudenda. Zastaralý writ nařizující obžalovanému, aby obehnal plotem svůj dvůr nebo pozemek kolem svého domu, které byly dosud ponechány nezavřené ke škodě sousedovy nemovitosti.

Decurio. Lat. Dekurion. V provinční správě římského impéria byli dekurioni hlavními představiteli či osobami velkých měst. Jako sbor byli dekurioni města pověřeni celkovým řízením a správou jeho vnitřních věcí; měli jak správní, tak i zákonodárnou moc.

De custode admittendo. Writ týkající se ustanovení opatrovníka.

De custode amovendo. Writ týkající se odvolání opatrovníka.

De custodia terrae et haereditis. O opatrovnictví pozemků i dědice. Writ zakládající opatrovnictví (writ of ward) nebo právo na opatrovnictví (writ of right of ward). Writ, který ukládá opatrovníkovi v rytířských službách nebo lenní povinnost znovu se ujmout nemovitého majetku a opatrovnictví nezletilého, neboli *opatrovnictví půdy a dědice*. 3 Bl. Comm. 141.

Dedbana. V saském právu skutečná vražda nebo zabítí.

De debito. O dluhu (writ of debt).

De debitore in partes secando. V římském právu; „O rozsekání dlužníka na kusy.“ Byl to název zákona obsaženého ve Dvanácti tabulích, jehož význam byl příčinou mnoha sporů. Někteří komentátoři dovozovali, že to bylo doslova výsadní právo věřitelů insolventního dlužníka (všechno ostatní znamená slabost), rozsekat jeho tělo na kusy a rozdělit si je mezi ně. Jiní tvrdí, že formulace tohoto zákona musí být brána obrazně a že označuje poměrné rozdělení dlužníkovy *majetku*.

De deceptione. O podvodu. Writ (writ of decept), který je namířen proti tomu, kdo jednal jménem druhého, který tím byl poškozen a podveden.

De deoneranda pro rata portionis. Writ, jehož se může domoci ten, kdo má být postižen exekucí kvůli nájmemnému, které spolu s ním měli — stejným dílem jako on — platit i druzí.

Dedi. (Lat. Dal jsem.) Slovo, které bylo používáno ve smlouvách a jiných dokumentech o převodu majetku, když takové dokumenty byly vyhotovovány v latině; za starodávna se považovalo za výraz, který mlčky obsahuje záruku vlastnického titulu.

Dedicate. Věnovat. Vyhradit a oddělit něčí soukromý majetek pro veřejný účel; jako např. změnit soukromou cestu na veřejnou, a to jednáním dosvědčujícím úmysl tak učinit.

Dedication. Odevzdání do veřejného užívání. Vyhrazení půdy nebo práva na ni pro veřejný účel a veřejnosti nebo jejím jménem pro takový účel přijaté. Takové odevzdání může být výslovné, v případě, kdy vyhrazení je formálně vyhlášeno nebo samozřejmým důsledkem vyplývajícím z uplatnění zákona na majitelovo chování a skutečnosti a okolnosti případu. Varallo v. Metropolitan Government of Nashville and Davidson County, Tenn. App., 508 S.W.2d 342, 346. Záměrné vyhrazení půdy pro veřejné účely jejím vlastníkem, neponecháva-

jičím si pro sebe jiná práva, než ta, která jsou srovnatelná s plným výkonem a užíváním veřejných účelů, k jakým byl majetek věnován. Consolidated Realty Co. v. Richmond Hotel & Building Co., 253 Ky. 463, 69 S.W.2d 985. Viz také Dedication and reservation.

By adverse user. Druhým uživatelem. Odevzdání do veřejného užívání může vzniknout na základě pro majitele nepřiznivého vylučného užívání jeho majetku veřejnosti, která k tomu nárokuje právo se skutečným nebo předpokládaným vědomím a s tichým souhlasem majitele.

Common law or statutory. Podle common-law nebo podle statutárního práva. Odevzdání do veřejného užívání je podle common law prováděno tak, jak je výše popsáno, a může být buď výslovné nebo mlčky předpokládáno. Odevzdání podle statutárního práva je takové, které je prováděno na základě ustanovení zákona, který příslušný předmět upravuje, a je samozřejmě nutně výslovné. Výslovné odevzdání podle common law je takové, kde je úmysl výslovně projevem, jako například běžnými právními úkony, týkajícími se převodu majetku, zaregistrováním malých pozemků nikoli v souladu se zákonem nebo jejich vadným potvrzením, takže nebylo možno hovořit o zákonném odevzdání. Board of Comr's of Garfield County v. Anderson, 167 Okl. 253, 29 P.2d 75, 78.

Copyright law. Autorské právo. V common law má tvůrce díla právo dílo rozmnožovat, těžit z něj a rozeslat je a předvádět za omezeným účelem omezenému okruhu osob, aniž by toto právo ztratil; právo trvá dále, dokud tvůrce nesvolí, aby bylo dílo obecně vydáno. Obecné vydání díla nastává, když se dílo stává přístupným členům široké veřejnosti, bez ohledu na to, kdo jsou nebo co s ním zamýšlejí učinit; copyright podle common law může být ztracen obecním vydáním nebo i neomezeným prodejem jednotlivého exempláře. Clark Equipment Co. v. Harlan Corp., D. C. Kan., 539 F. Supp. 561. Odevzdání díla do veřejného vlastnictví je otázkou práva, nikoli úmyslu vlastníka. Data Cash Systems, Inc. v. JS & A Group, Inc., C. A. Ill., 628 F.2d 1038, 1043.

Express or implied. Výslovné nebo mlčky předpokládáno. Odevzdání může být výslovné, kde úmysl věnovat je výslovně projevem smlouvou nebo jednoznačným ústním nebo písemným prohlášením vlastníka nebo nějakým jiným jednoznačným projevem jeho úmyslu věnovat pozemek k veřejnému užívání. Mlčky předpokládáno odevzdání může být projevem nějakým aktem nebo způsobem chování na straně vlastníka, z kterého může být vyvozen logický závěr o úmyslu nebo který je neslučitelný s jakoukoliv jinou teorií, než tou, že zamýšlel věnování.

Statutory dedication. Zákonné odevzdání. K tomu dochází, jestliže vlastník majetku zaregistruje malý pozemek a na plánu vyznačí díly pozemku jako darované nebo poskytnuté veřejnosti; vyústí to v převod věnovaných částí do plnoprávného vlastnictví veřejnosti. Walter Products Co. of Illinois, Inc. v. Gabel, 2 Dist., 120 Ill. Dec. 194, 458 N.E. 2d 594, 597.

Dedication and reservation. Věnování a výhra. Dedikátor může uložit rozumné podmínky a omezení a vyhovět jim je nezbytné, ledaže by od nich upustil. Dedikátor si může pro sebe vyhradit nové právo cestou

implikovaného (mlčky učiněného) poskytnutí (implied grant); může jít o práva osobní nebo patřící k pozemku. V common law výhra učiněná při věnování není věčná.

Dedication day. Posvícení, připomínka vysvěcení kostela. Vysvěcení kostelů nebo přesněji řečeno svátek nějakého svatého a patrona kostela, který nebyl slaven pouze obyvateli příslušného místa, ale také obyvateli sousedních vesnic, kteří tam obvykle chodili; taková shromáždění byla připouštěna jako zákonná. V tyto dny se obvykle hodovalo a pilo.

De die in diem. Ze dne na den.

Dedi et concessi. Dal a postoupil jsem. Klíčová formulace o převodu ve starodávných výsadních listinách a listinách darovacích a převodních; anglické „given and granted“ – „dáno a uděleno“ jsou stále nejhodnějšími, i když ne nejpodstatnějšími slovy, kterými jsou takové převody činěny. 2 Bl. Comm. 53, 316, 317.

Dedimus et concessimus. Dali jsme a postoupili jsme. Slova používaná králem nebo kde bylo více dárců než jeden místo od *dedi et concessi*.

Dedimus potestatem. Dali jsme moc. Ve staré anglické praxi nařízení nebo příkaz vydaný kancléřským soudem, zmocňující osoby v něm uvedené k výkonu určitých aktů, jako např. vzít do přísahy obžalované u kancléřského soudu a přijímat jejich odpovědi, vzít do služební přísahy smírčí soudce atd. 3 Bl. Comm. 447. Za starodávna to bylo přípustné pro mnoho nyní již nepoužívaných účelů, jako dělat obhájce, vydávat potvrzení o příjmu pokut, atd.

Ve Spojených státech se pověření vyslechnout svědectví někdy označovalo „dedimus potestatem.“

Dedimus potestatem de attornofaciendo. Ve staré anglické praxi writ, vydaný z moci krále a zmocňující obhájce, aby se dostavil k soudu za obžalovaného. Před platností zákona „statute of Westminster 2“ strana nemohla být u soudu zastoupena obhájcem bez tohoto příkazu.

Deditio. Vzdání se. Akt vzdání se něčeho; vzdát se.

Dedititii. V římském právu zločinci, kteří byli poznamenáni na tváři nebo na těle ohněm nebo železem tak, aby značka nemohla být smazána a nemohli být později propuštěni na svobodu.

De diversis regulis juris antiqui. O rozličných pravidlech starého práva. Proslulý titul Digest, poslední v této sbírce. Pozůstává z dvě stě jedenácti pravidel či zásad.

De dolo malo. O zlém úmyslu. Viz Actio de dolo malo.

De domo reparanda. O tom, že má být opraven dům. Writ, který ukládá jednomu ze společných nájemců přinutit spolunájemce, aby přispěl na opravu domu, který mají společně v držbě.

De donis. O darech (nebo úplněji *de donis conditionalibus*, o podmíněných darech). Název proslulého anglického zákona, vydaného ve třináctém roce panování Eduarda I., a tvořícího první kapitulu Westminsterského zákona 2, jímž byly nemovité majetky v podmíněném vlastnictví (dříve známé jako „*dona conditionalia*“) přeměněny na majetky v dědické posloupnosti a učiněny nezucitelnými, čímž byla posílena moc šlechty. 2 Bl. Comm. 112.

De dote assignanda. Writ k postoupení vdovského podílu. Soudní writ, jehož se mohla dožadovat vdova nájemce půdy *in capite*, kterým se nařizovalo královskému úředníkovi, který měl dohlížet na statky, jež mají propadnout králi, aby zařídil, aby jí byl postoupen její vdovský podíl.

De dote unde nihil habet. O vdovském podílu, jelikož nic není. Writ o vdovském podílu (writ of dower), určený pro vdovu, které nebylo postoupeno nic z jejího vdovského podílu. Už se to moc nepoužívá, ale něco velmi podobného se kdysi používalo ve Spojených státech.

Deductible. Odpočitatelný. To, co může být odebráno nebo odečteno. Při zdaňování položka, která může být odečtena od hrubého příjmu nebo která hrubý příjem při určování zdanitelného příjmu upravuje (např. výdaje na úroky, příspěvky na dobročinné účely, určité daně, atd.). Viz také Deduction.

Část pojištěné ztráty, kterou nese pojištěnec, než má právo na náhradu od pojišťovatele. Viz Deductible clause.

Deductible clause. Doložka o odpočítání. Klausule v pojistné smlouvě obsahující výhradu, že pojištěnec ponese první část ztráty (např. prvních 100 dolarů) a pojišťovatel zaplatí zbytek.

Deduction. Odpočet. To, co je odečteno; odebraná část; sleva; jako odpočty od hrubého příjmu při výpočtu čistého příjmu pro daňové účely.

V civilním právu část nebo věc, kterou může jeden dědic vyjmout z celkové pozůstalosti, než dojde k jakémukoli dělení. Civil Code La. Art. 1358.

Viz také Charitable deduction; Deductible; Marital deduction; Orphan's deduction.

Itemized deductions. Rozepsané odpočty. Náklady, které je možno odpočítávat od upraveného hrubého příjmu, podrobně rozepsané v rámci příslušných kategorií a odečtené, aby se došlo ke zdanitelnému příjmu. (např. daně, příspěvky na dobročinné účely, atd.). I.R.C. §§ 161–188. Viz také Deductible.

Standard deduction. Standardní odpočet. Možnost volby, kterou mohou využít všichni plátcí daní, kdy mohou odpočítat specifickou částku od upraveného hrubého příjmu namísto toho, aby své odpočty rozepisovali. Možnost volby je obvykle využívána těmi plátcí daní, jejichž odečitatelné položky nepřekračují jim vymezený standard. Zákon o daňové reformě (Tax Reform Act) z roku 1986 změnil výši částky standardních odpočtů. Standardní odpočty pro rok 1989 a roky následující jsou přizpůsobeny inflaci.

Deduction for new. Odpočet na nové. V námořním pojištění bonifikace nebo srážka, která je připisována k dobru pojištěncům za náklady na opravu lodí kvůli škodě způsobené nebezpečnostmi moře, proti kterým jsou pojištěni. Tato bonifikace činí obvykle jednu třetinu a je poskytována na základě teorie, že obnovené části s novým materiálem jsou v tomto poměru lepší, než byly před škodou.

Deductions in respect of a decedent. Odpočty, pokud jde o zesnulého. Odpočty nahromaděné k okamžiku smrti, ale nezjistitelné na posledním daňovém přiznání zesnulého vzhledem k použité účetní metodě. Takové položky je možno odpočítávat při přiznání k dani z nemovitosti a při přiznání k dani z příjmů z pozůstalosti nebo z příjmů dědice. Příkladem takového odpočtu

ve vztahu k zesnulému by mohl být úrok z dlužné pohledávky naakumulovaný k datu smrti dlužníkem kupujícím za hotové.

Deed. Smlouva o převodu nemovitého majetku; listina podepsaná postupitelem, podle níž je právní nárok na nemovitý majetek převeden z jednoho na druhého. National Fire Ins. Co. v. Patterson, 170 Okl. 593, 41 P.2d 645, 647. Písemný dokument podepsaný a doručený, kterým jedna osoba převádí půdu, držbu nebo dědictví na druhou.

V common law *pečetěný (sealed)* dokument, obsahující smlouvu nebo závazek, doručený stranou, která je tím vázána, a přijatý stranou, které je smlouva doručována. 2 Bl. Comm. 295. Dokument opatřený pečetí, kterým jsou pozemky, držby nebo dědictví převáděny na druhého jako jeho vlastní nemovitost bez jakýchkoli závazků. 2 Bl. Comm. 294. Nyní již není nutné, aby dokument byl pečeten.

Viz také Ancient deed; Bargain and sale deed; Contract for deed; Quitclaim deed; Sheriff's deed; Special warranty deed; Tax deed; Trust [*Trust deed*]; Warranty deed.

Deed absolute. Smlouva o absolutním převodu. Smlouva, která převádí absolutní právní nárok, na rozdíl od hypotekární listiny, která je zrušitelná podle plnění podmínek hypotéky.

Deed for a nominal sum. Smlouva o převodu do nominální částky. Ve skutečnosti tatáž jako darovací smlouva. Bertelsen v. Bertelson, 49 Cal. App.2d 479, 122 P.2d 130, 133.

Deed indented nebo indenture. Rozdělená listina s nepravidelnými okraji. V common law notářské provádění majetkových převodů, dokument vyhotovený ve dvou nebo více částech a rozeznatelný tím, že má okraj papíru nebo pergamenu, na kterém je psán, rozdělený nebo zvláštním způsobem prostřiháný. Dříve to bylo děláno nahoře nebo na straně v linii připomínající zub pily; formalita odvozená od starobylé praxe dělení vlastnoručních listin; ale nyní se střihání provádí buď ve tvaru vlnovky nebo ještě obvykleji zubatým nebo pilovitým zářezem na okraji. 2 Bl. Comm. 295, 296.

Deed in fee. Smlouva o děditelném majetku. Smlouva převádějící právní nárok na půdu do neomezeného vlastnictví dědice s obvyklými závazky.

Deed of covenant. Smlouva o závazku. Na závazky je často uzavírána separátní smlouva, o právním poměru nebo o odškodnění kupce nebo hypotečního věřitele nebo o vyhotovení listin zakládajících právní poměr. Smlouva se sankční klauzulí je někdy přijímána k placení dluhu místo zástavního listu s podmínkou, ale právní náprava je v každém případě stejná.

Deed of distribution. Smlouva o přidělení. Smlouva o fiduciárii – opatrovníku, kterou se převádí nemovitý majetek zesnulého.

Deed of gift. Darovací smlouva. Smlouva vyhotovená a doručená, neobsahující požadavky na protislužbu.

Deed of release. Smlouva o uvolnění. Smlouva, která zbavuje majetek břemene hypotéky nebo podobného závazku na zaplacení dluhu nebo splnění podmínek. Přesněji tam, kde byla vyhotovena smlouva o svěření jednomu nebo více správcům, která dává do zástavy nemovitý majetek na zaplacení dluhu nebo splnění jiných podmínek, jako v případě hypotéky, smlouva

o uvolnění je převodem, který provádějí správci po zaplacení nebo splnění podmínek, za tím účelem, aby se sami vzdali práva na tento majetek a vrátili ho původnímu majiteli.

Deed of separation. Smlouva o odloučení. Dokument, kterým prostřednictvím třetí osoby, která jedná jako plnomocník, stanoví manžel opatření k odloučení od své ženy a pro její výživné.

Deed of settlement. Smlouva o vypořádání. Smlouva dříve používaná v Anglii pro vznik akciové společnosti, ustanovující určité osoby správci majetku společnosti a obsahující pravidla pro management jeho soukromých záležitostí. Ta jsou nyní upravena v článkách o sdružení (articles of association).

Deed of trust. Smlouva o svěřenství. Dokument přednostně užívaný v některých státech, sloužící k používání hypotéky; právní titul k nemovitému majetku je svěřen jednomu správci nebo několika správcům, aby bylo zajištěno zaplacení dlužné sumy nebo splnění jiných podmínek. Ačkoli co do formy odlišná od hypotéky, je to v podstatě zástava. In re Title Guaranty Trust Co., Mo. App., 113 S.W.2d 1053, 1057. Viz také Mortgage; Potomac mortgages; Trust (Trust deed).

Deed poll. Složená listina. Listina o jednostranném právním úkonu. Listina, která je vyhotovena pouze jednou stranou. Dokument, ve kterém strana, která ho vyhotovila, ho provede nebo se sama tímto úkonem zavazuje. Původně tak byla nazývána proto, poněvadž okraj papíru nebo pergamenu byl složen nebo rozříznut v přímé čáře, čímž se odlišoval od rozdělené listiny s nepravidelnými okraji (viz Deed indented, nebo indenture). Pokud jde o speciální užívání tohoto termínu v Pensylvánii v koloniálních dobách, viz Herron v. Dater, 120 U.S. 464, 7 S. Ct. 620, 624, 30 L. Ed. 748 (citing Evans v. Patterson, 71 U.S. 224, 4 Wall. 224, 18 L. Ed. 393).

Deed to lead uses. Smlouva jako návod k užití. V common law smlouva vyhotovená před drobným nebo běžným odškodněním, aby ukázala jeho předmět.

Defeasible deed. Smlouva o zrušitelném převodu. Smlouva, která obsahuje podmínku, jejíž pozdější uskutečnění způsobí, že právní titul k majetku opět případně postupiteli nebo přejde na třetí stranu.

Gratis deed. Smlouva o bezplatném převodu. Převod uskutečněný bez náhrady. Viz výše deed of gift.

Statutory deed. Smlouva o zákonném převodu. Forma záruční smlouvy předepsaná zákonem státu. V zákoně jsou v takových státech určité záruky a závazky, na které je právně nahlíženo, jako by byly součástí všech zákonných převodů, ačkoli nejsou obsaženy v jejich písemném vyhotovení.

Wild deed. Planá smlouva o převodu. Smlouva o převodu, která není součástí sledu (řetězce) právních nároků. Dokument, který je zaregistrován, ale poněvadž nějaký předchozí dokument, který ho zapojoval do řetězce právních nároků, zaregistrován nebyl, nikdy se v rejstřících neobjeví.

Deed, estoppel by. Překážka způsobená smlouvou. Překážka způsobená smlouvou je zábrana, která zneumožňuje jedné smluvní straně uplatňovat proti druhé straně a jejím „privies“ jakékoliv právo nebo titul na zrušení smlouvy nebo popírat pravdivost jakýchkoli věcných faktů v ní tvrzených. Denny v. Wilson County, 198 Tenn. 677, 281 S.W.2d 671, 675. Taková překážka

brání straně popírat určitý fakt uváděný ve smlouvě, kterou vyhotovila nebo akceptovala, a obsažený v žalobě vznesené proti smlouvě stranou, která by mohla být takovým popíráním nežádoucím způsobem postižena. Cleveland Boat Service v. City of Cleveland, 102 Ohio App. 255, 130 N.E.2d 421, 425.

De ejectione custodiae. vymezení poručníka. Writ, jímž se za poručníka ustanovuje ten, kdo byl násilně poručnictví zbaven.

De ejectione firmæ. O vypuzení nájemce. Writ, jehož se může domoci dočasný nájemce proti pronajmateli, následnému dědici, osobě, která má nárok na budoucí nabytí práva, nebo cizinci, který zbavil nájemce držby půdy během nájemní doby, která mu byla vymezena. 3 Bl. Comm. 199. Postupným rozšiřováním rámce tohoto druhu žaloby se jejím předmětem stalo nejen odškodnění za nezákonné zadržení cizí věci, ale také držba ve prospěch čekatela na termín držby a případně držba půdy obecně. Jelikož předmětem žaloby je právo držby, pak žaloba zahrnuje určení vlastnického práva nebo právního nároku; tak vznikla moderní žaloba pro rušení držby (action of ejectment).

Deem. Domnívat se. Považovat; pokládat; prohlásit; věřit; deklarovat; stanovit; zacházet; rozbírat.

Deemed transferor. Domnělý převodce. Osoba, která má subjektivní právo (interest) ke svěřenskému majetku, jehož zánik povede k uvalení daně nazývané „generation—skipping tax“ (volně přeloženo daň za přeskočení generace). Předpokládáme např. že dědeček vytvoří svěřenský majetek, z něhož je výnos vyplácen celoživotně jeho synovi a po synově smrti zůstatek jeho vnukovi. Zesnulý syn se tak stane „domnělým převodcem“ a svěřenecký podíl bude zahrnut do jeho celkové pozůstalosti za tím účelem, aby byla stanovena „generation—skipping transfer tax“ (daň z převodu přeskočujícího generace). I.R.S. § 2612. Viz Generation—skipping trust.

Deep pocket. Hluboká kapsa. Osoba nebo společnost se značným kapitálem a zdroji, na jejichž základě mohou být vznášeny požadavky nebo činěna rozhodnutí. Podle teorie „hluboké kapsy“, obsažené v antitrustovém zákonodárství, značné prostředky mateřské společnosti budou mít vliv na soutěž, ve které je filiálka angažována. U.S. v. Connecticut Nat. Bank, D. C. Conn., 362 F. Supp. 240, 277.

Deep Rock doctrine. Doktrína „Deep Rock“. Princip v právu o bankrotu, podle kterého mohou být nepoctivě a nespravedlivě požadavky předkládané vlastníky většiny akcií společností, které upadly do konkursu, podřízeny požadavkům hlavních nebo obchodních věřitelů. Doktrína obdržela své jméno podle jména filiálky zapletené do precedenčního případu, v němž byla tato doktrína formulována. Taylor et al. v. Standard Gas & Electric Co., et al., 306 U.S. 307, 59 S. Ct. 543, 83 L. Ed. 669.

De escaeta. O případnutí majetku. Writ o případnutí majetku pánu. Writ, aby pán dostal zpět půdu, zemřel-li jeho nájemce bez dědice.

De escambio monetæ. O směně peněz. Writ o směně peněz, opravňující obchodníka vystavovat směnky (literas cambitorias facere).

De essendo quietum de tonio. O osvobození od mýtného. Writ vystavovaný těm, kdo byli obdařeni výsadou neplatit mýtné, protože je to obtěžuje.

De essonio de malo lecti. Writ nařizující vyšetřit, zda strana byla nemocná či ne, vydaný poté, co uplatnila omluvu *malum lecti*, čili omluvila svou nemocí to, že se nedostaví k soudu.

De estoveriis habendis. Writ o nároku na výživné. Writ vydaný ženě rozvedené *od stolu a lože* (a mensa et thoro) k získání alimentů čili výživného (estovers). 1 Bl. Comm. 441.

De estrepamento. Writ, který nařizuje zabránit nebo zastavit zrušení půdy nájemcem, dokud nebude rozhodnuto o žalobě o vrácení pozemků, která je proti němu podána.

De eu et trene. Pr. Fr. O vodě a biči z třech provazů. Termín aplikovaný na nevolnici (neife), využívanou k nevolnické práci a podléhající tělesnému trestu.

De eve et de treve. Věta z francouzského práva, ekvivalent latinského *de avo et de trivato*, sloužící k popisu po předcích zděděných práv lordů, pokud jde o jejich nevolníky. Doslova „od dědečka a od praděděčkova pradědečka“. Vyskytuje se ve sbírkách starých soudních rozhodnutí (Year Books).

De excommunicato capiando. Writ nařizující šerifovi zatknout člověka, který byl exkomunikován a uvěznit ho, dokud se neusmíří s církví. 3 Bl. Comm. 102.

De excommunicato deliberando. Writ propustit z vězení člověka, který byl uvězněn v důsledku exkomunikace, ale který církvi poskytl zadostiučinění. 3 Bl. Comm. 102.

De excommunicato recapiendo. Writ, podle něhož měl být znovu uvězněn exkomunikovaný, který už jednou ve vězení byl, ovšem byl propuštěn, aniž by dal satisfakci církvi nebo poskytl za tím účelem záruku.

De excusationibus. O omluvách. Je to název 27. knihy Pandekt (sbírky výtahů ze spisů římských právníků, která tvoří součást komplexu zvaného *Corpus Juris Civilis*). Pojednává o okolnostech, které zbavují někoho povinností zastávat funkci poručníka či opatrovníka. Autorem podstatné části citovaných pasáží je Modestinus.

De executione faciendæ in withernamium. Writ k provedení exekuce „in withernam“ (na oplátku, v odvetu). Druh *capias in withernam* (viz tam).

De executione judicii. O vykonání rozsudku. Writ adresovaný šerifovi nebo soudnímu zřízenci, jímž se nařizuje provést výkon rozsudku (exekuci).

De exemplificatione. O pořízení ověřeného opisu. Writ, jímž se nařizuje pořídit ověřený opis originálu.

De exoneratione sectæ. O zproštění žaloby. Writ, kterým se ukládá, aby královský poručník byl během svého poručnictví zproštěn každé žaloby u soudu hrabství, administrativní jednotky v hrabství, pololetního soudu na panství nebo u patrimoniálního soudu.

De expensis civium et burgensium. Zastaralý writ, jímž se šerifovi nařizuje vybírat poplatky od každého občana a zástupce volebního okresu v parlamentě.

De expensis militum levandis. O vymáhání poplatků na výlohy představitelů hrabství v parlamentě. Writ, kterým se nařizuje šerifovi vymáhání náhrad výloh představitelů hrabství v parlamentě.

Deface. Znetvořit. Zkazít nebo zničit podobu (tj. fyzický vzhled psaných nebo vytesaných písmen jako výrazu určitého významu psaného dokumentu, podpisu, nápi-

su atd. zahazením, vymazáním, přeškrtnutím nebo přepisováním tak, aby se staly nečitelnými nebo nerozpoznatelnými. Zkazít, poškodit nebo zničit. State v. Kasnet, 30 Ohio App.2d 77, 283 N.E.2d 636, 638. Používá se také ve vztahu k poškození pomníku, budovy a jiných staveb. Viz Cancel; Defile; Desecrate; Mar; Mutilation; Obliteration.

De facto. Skutečně. Ve skutečnosti, opravdu, skutečně. Toto rčení je používáno k charakteristice nějakého státního úředníka, vlády, právě skončené akce nebo stavu věci, který musí být ze všech praktických důvodů akceptován, ale je protiprávní a nelegitimní. Tedy úřad, postavení nebo status ve skutečnosti existující pod rouškou nebo záminkou práva. V tomto smyslu je opakem *de jure*, které znamená zákonný, legitimní, oprávněný nebo ústavní. Tedy státní úředník, král nebo vláda *de facto* jsou ti, kdo skutečně zastávají úřad nebo vykonávají nejvyšší moc, ale na základě uchvácení nebo bez právního titulu; zatímco státní úředník, král nebo vládce *de jure* jsou ti, kdo mají oprávněný nárok a zákonný titul na úřad nebo moc, ale nikdy ho plně nevlastnili nebo ho skutečně nevlastní. MacLeod v. United States, 229 U.S. 416, 33 S. Ct. 955, 57 L. Ed. 1260. Manželka *de facto* je ta, jejíž manželství je zrušitelné soudním rozhodnutím na rozdíl od manželky *de jure* neboli zákonné manželky. Ale termín je také často používán nezávisle na nějakém rozlišení od *de jure*; tak např. blokáda *de facto* je blokáda, která je skutečně vykonávána, na rozdíl od pouhé papírové blokády. *Porovnej s* De jure.

„Doktrína de facto“, vycházející ze zásad veřejného spoluzítí a prevence proti selhání veřejné spravedlnosti, uzná za platné akty státních úředníků, kteří vykonávají své funkce pod egidou práva. People v. Davis, 86 Mich. App. 514, 272 N.W.2d 707, 710.

K de facto Corporation; Court; Domicile; Government; Merger and Officer, viz tato hesla.

Ve starém anglickém právu to znamená vztahující se k jednání, které tvoří podstatu vraždy nebo takového jednání se týkající, což bylo technicky pojmenováno *factum*.

De facto adoption. Adopce de facto. Dohoda adoptovat v souladu se zákonem stanovenými postupy v daném státě, která se časem vyvine do adopce de jure, jestliže je žádost náležitě předložena. In The Matter of the Estate Schultz, 220 Or. 350, 348 P.2d 22. Equitable adoption (viz tam).

De facto contract. Smlouva de facto. Smlouva, která měla za cíl postoupit majetek jednoho vlastníka druhému, ale je v nějaké části vadná.

De facto court. Viz Court.

De facto government. Vláda de facto. Vláda, která se udržuje silou proti vůli oprávněné legální vlády, a která je přinejmenším dočasně úspěšná při rušení institucí oprávněné legální vlády řízováním vlastních institucí místo nich. Wortham v. Walker, 133 Tex. 255, 128 S.W.2d 1138, 1145.

De facto judge. Soudce de facto. Soudce, který vykonává funkci pod egidou práva, ale jehož autorita je z hlediska nějaké procesní formy vadná. Riley v. Bradley, 252 Ala. 282, 41 So.2d 641.

De facto marriage. Manželství de facto. Manželství, ve kterém žijí strany pospolu jako manžel a manželka pod egidou platnosti, ale které je z nějakých formálních apod. důvodů vadné.

De facto officer. Úředník de facto. Úředník, který, ačkoli úřad zastává, nezastává ho způsobem, který předepisuje zákon. *Trost v. Tynatishon*, 12 Ill. App.3d 406, 299 N.E.2d 14.

De facto segregation. Segregace de facto. Segregace, která je nepředložená, právně nezdůvodněná, uskutečňovaná bez účasti školských úřadů a nezpůsobená nějakým zásahem státu, ale spíše sociálními, ekonomickými a jinými faktory. *DeFunis v. Odegaard*, 82 Wash.2d 11, 507 P.2d 1169. *Porovnej s* De jure segregation.

De facto taking. Vzetí, odnětí de facto. Tento druh vzetí nastává, když nějaký subjekt nadaný mocí vyšší instance podstatně zbavuje vlastníka užití a držby jeho majetku. *City of Philadelphia v. Sorrentino*, 95 Pa. Cmwlth. 236, 505 A.2d 373, 374. K tomu dochází v mimořádných okolnostech, když subjekt mající moc vyšší instance podstatně zbavuje vlastníka práva na prospěšné užívání a držbu majetku v důsledku spíše nepřiměřeného než přiměřeného aktu. In re *Condemnation By Com.*, Dept. of Transp., 96 Pa. Cmwlth. 68, 506 A.2d 990, 993.

De faire échelle. O plavbě se zastávkami, resp. plavbě přerušené. Ve francouzském právu klauzule obvykle připojená k pojistce na námořní pojištění, rovnocenná povolení přistávat a obchodovat v mezipřístavech.

Defalcation. Zpronevěra. Akt defraudace; akt zpronevěření; nesplnění závazku; zneužití svěřenských finančních fondů nebo peněz držených v jakékoli svěřenské funkci; zanedbání náležitého vyúčtování takových fondů. Obecně se tak mluví o úředních obchodních společnostech nebo o veřejných funkcionářích.

Z hlediska ustanovení Bankruptcy Code (zákoník o konkursu), které činí nezrušitelným dluh, který vyplývá z podvodu nebo zpronevěry provedené dlužníkem v době, kdy jednal ve svěřenské funkci, je to nesplnění závazku, zneužití svěřenských finančních fondů nebo peněz držených ve svěřenské funkci a zanedbání náležitých vyúčtování takových fondů. In re *Anderson Bkrcty*. N. D. Ill., 64 B.R. 331, 334.

Také vyrovnání, sražení (odečtení) části dluhu nebo protinárok. Zmenšení dluhu nebo nároku odečtením z něho menšího nároku, který má dlužník nebo plátce. *Viz* Defalk.

Defalk. Vyrovnat jeden nárok druhým; odečíst dluh nezaplacený někomu od dluhu, který někdo sám dluží. Toto sloveso odpovídá pouze druhému významu termínu, jak je uveden výše; tj. o veřejném úředníkovi nebo svěřenskému správci, který zneužije nebo zpronevěří fondy, které spravuje, se neříká, že vyrovnává (defalk) jeden nárok druhým.

De falso iudicio. Writ o nesprávném rozsudku (writ of false judgment).

De falso moneta. O falešných penězích. Název anglického zákona 27 Eduarda I, nařizujícího, že osoby, které importují mince nazývané „pollards“ a „crokards“, mají přijít o život, zboží a o vše, o co mohou přijít.

Defamacast. Pomluva rozhlasovým vysíláním. *American Broadcasting—Paramount Theatres, Inc. v. Simpson*, 106 Ga. App. 230, 126 S.E.2d 873, 879.

Defamation. Urážka na cti. Úmyslné nesprávné sdělení, buď publikované nebo veřejně vyslovené, které poškozují pověst nebo dobré jméno druhého. Vystavení někoho posměchu, opovržení nebo pohrdání v počestné

a významné části společenství; může vést k odpovědnosti jak trestní, tak i civilní. Zahrnuje jak urážku (libel), tak i pomluvu (slander).

„Defamation“ je to, co vede k poškození reputace; ke snížení vážnosti, respektu, goodwill nebo důvěry, které se žalobce těší, nebo to, co proti němu vzbuzuje nepřátelské, ponižující nebo nepříjemné pocity a mínění. Prohlášení, které osobu vystavuje opovržení, nenávisti, posměchu nebo hanbě. *McGowen v. Prentice*, La. App., 341 So.2d 55, 57. Neoprávněné uveřejnění nepravdivých prohlášení, která mají přirozeně a bezprostředně za následek poškození druhého. *Wolfson v. Kirk*, Fla. App., 273 So.2d 774, 776.

Aby mohl získat nápravu ve sporu proti veřejnému funkcionáři nebo veřejné osobě, musí žalobce dokázat, že urážlivé prohlášení (defamatory statement) bylo uveřejněno se zlým úmyslem. Zlý úmysl použit v tomto kontextu znamená, že prohlášení bylo zveřejněno buď s vědomím toho, že je nepravdivé (false), nebo s bezohlednou nevěšimavostí k tomu, zda je pravdivé nebo nepravdivé. *New York Times Co. v. Sullivan*, 376 U.S. 254, 84 S. Ct. 710, 11 L. Ed.2d 686.

Prohlášení je urážlivé, jestliže vede k poškození reputace druhého, např. když sníží jeho vážnost ve společenství nebo když zabráni třetí osobě, aby se s ním spojila nebo jednala. Význam prohlášení je ten, o kterém příjemce správně nebo chybně, ale logicky usuzuje, že bylo zamýšleno tak, jak bylo vyjádřeno. *Restatement, Second, Torts* §§ 559, 563.

Viz také Actionable per quod; Actionable per se; Journalist's privilege; Libel; Slander.

Defamatory. Urážlivý. Pomlouvačný. Nactiutrháčný; obsahující pomluvu; škodlivý reputaci; hanlivý; klevetivý. *Viz* Defamation.

Defamatory libel. Pomlouvačná písemná urážka. Písemná trvalá forma pomluvy na rozdíl od „slander“, což je ústně pronesená pomluva. *Viz* Libel.

Defamatory per quod. Neopodstatněně pomlouvačný. Pokud jde o slova, jde o ta, která vyžadují, aby byla potvrzena fakty, nehledě na slova, která jsou ve vyhlášení obsažena coby narážky (innuendo), aby se ukázalo, v čem urážejí žalobce.

Defamatory per se. Pomlouvačné samo o sobě. Co se týče slov, jsou to ta, která sama o sobě a jako taková, bez odkazu na vnější důkaz poškozují reputaci osoby, o které byla použita. *Conrad v. Allis—Chalmers Mfg. Co.*, 228 Mo. App. 817, 73 S.W.2d 438, 446. *Viz* Actionable per se.

Defames. Pr. Fr. Hanebný, skandální, nechvalně známý.

Default. Opomenutí. Zanedbání. Omeškání. Svým původem selhání. Opomenutí něčeho, co mělo být učiněno. *Town of Milton v. Bruso* 111 Vt. 82, 10 A.2d 203, 205. Specificky opomenutí nebo zanedbání splnění zákonné nebo smluvní povinnosti, *Easterwood v. Willingham*, Tex. Civ. App., 47 S.W.2d 393, 395; opomenutí splnit slib nebo vyrovnat závazek (např. platit úroky nebo jistinu na dluh, když je splatný), *Bradbury v. Thomas*, 135 Cal. App. 435, 27 P.2d 402; nebo splnit dohodu, *Eastman v. Morgan*, D.C.N.Y., 43 F. Supp. 637, 641. Termín také zahrnuje myšlenku nečestnosti a nezákonného aktu, *Greco v. S.S. Kresge Co.*, 277 N.Y. 26, 12 N.E.2d 557, 562; nebo opomenutí diskreditující něčí profesi, *Hilkert v. Canning*, 58 Ariz. 290, 119 P.2d 233, 236.

V Jednotném obchodním zákoníku (U.C.C.) není „default“ definováno, ačkoli je to přesně to, na čem se strany shodly, že to je. *Borochoff Propertis Inc. v. Howard Lumber Co.*, 115 Ga. App., 691, 155 S.E.2d 651.

Default—judgment. Kontumační rozsudek. Rozsudek vynesený proti straně, která se opomněla bránit proti tvrzení, vznesenému druhou stranou. Podle Pravidel civilního řízení takový, kdy strana, proti které je vyžadován rozsudek v kladné žalobě na odškodnění, se opomenula hájit (tj. odpovědět) nebo jinak se bránit, — is in default — a soudní úředník (clerk) nebo soud může vynést kontumační rozsudek. *Fed. R. Civil P. 55. Viz také* Judgment.

Defaulter. Ten, kdo se nedostavil k soudu, kdo se nehájil, kdo je „in default“. Liknavý dlužník, defraudant. Ten, kdo neplní finanční závazky. Ten, kdo zpronevěří peníze, kterých je držitelem z titulu úřední nebo svěřenské funkce, nebo kdo takové peníze není schopen vyúčtovat.

Defeasance. Zrušení platnosti. Právní úkon, který ruší platnost nebo účinnost nějakého jiného, např. smlouvy, pozůstalosti či poslední vůle. Souběžný, paralelní dokument, vyhotovený současně se svěřenstvím nebo s jiným převodem, který obsahuje určité podmínky, po jejichž splnění může být vlastnictví tehdy vytvořené zrušeno (defeated) nebo úplně ztraceno (undone). 2 Bl. Comm. 327.

Průvodní dokument k dluhopisu, záruce nebo rozsudku, obsahující podmínku, která, když je splněna, tyto závazky nebo rozsudek ruší. *Viz také* Defeasance clause; Defeasible.

Defeasance clause. Derogační klauzule v hypotekární zástavní listině, která zajišťuje hypotečnímu dlužníkovi znovunastolení práva na držbu nemovitého majetku, když všechny lhůty a podmínky zástavní listiny byly splněny. Klausule, která dovoluje hypotečnímu dlužníkovi — vypůjčovateli zrušit dočasně podmíněné postoupení majetku zaplacením dluhu a takto i způsobit výmaz jakýchkoli podílů na nemovitém majetku.

Defeasible. Zrušitelný. Anulovatelný. Podléhající zrušení, anulování, odvolání nebo nevykonání, po uskutečnění budoucí události nebo po splnění další podmínky nebo na základě podmíněného omezení. Nemovitě vlastnictví, které není absolutní, tj. takové, které je vymezitelné nebo které podléhá vykonavatelskému omezení nebo další podmínce. Výraz obvykle používaný v souvislosti s pozemkovým majetkem a podíly půdy. Například pozemkový majetek hypotečního věřitele je zrušitelný — defeasible — (podléhající zrušení — liable to be defeated), vyplatí-li hypoteční dlužník zástavu.

Defeasible fee. Zrušitelný pozemkový majetek. Zděděný pozemkový majetek, který podléhá zrušení v důsledku nějaké budoucí nepředvídané možnosti; *například* nezadatelné právo dědit jako substituční dědic může být anulováno smrtí substitučního dědice, před dobou stanovenou pro braní užítka z odkázané nemovitosti. *Giltner's Trustee v. Talbot*, 253 Ky. 474, 69 S.W.2d 981.

Defeasible title. Zrušitelný právní nárok. Nárok, který podléhá zrušení nebo prohlášení za neplatný, ale ne takový, který je již zrušený anebo absolutně neplatný.

Defeasibly vested remainder. Nezadatelná budoucí držba, která může být anulována. Dar navíc budoucímu dědici, který, ačkoli není vázán na předběžnou podmín-

ku jako v případě podmíněné budoucí držby, podléhá odnětí, naplní-li se následná podmínka.

Defeasive. Napadnutelný. Vyjadřuje protinárok, který jestliže převáží, zmaří právo žalobců na odškodnění. *Hayden v. Collins*, 90 Utah 238, 63 P.2d 223, 225.

Defeat. Porazit. Překazit. Zabránit, zmařit, obejít; jako ve frázi „překázej, zdržuj, nebo porážej věřitele“ (hinder, delay, or defeat creditors). Zdat nebo porazit někoho v jakémkoli zápase; jako např. je-li řeč o „poražené straně“ (defeated party) ve sporu nebo o „poraženém kandidátovi“ při nějaké volbě. *Norcop v. Jordan*, 216 Cal. 764, 17 P.2d 123, 124.

Anulovat, zrušit nebo ukončit; např. právní nárok nebo důchod. *Viz* Defeasible.

Defect. Vada. Nedostatek nebo neexistence nějaké právní náležitosti; schodek; nedokonalost; nedostatečnost. *Galloway v. City of Winchester*, 299 Ky. 87, 184 S.W.2d 890, 892, 893. Neexistence něčeho nutného pro úplnost nebo dokonalost; vada v něčem, co je podstatné pro správné použití k tomu účelu, ke kterému má být nějaká věc použita. Někjaká konstrukční slabost v současti nebo složce, která nese vinu za škodu. *Egan v. Washington General Ins. Corp.*, Fla. App., 240 So.2d 875, 877. V žalobě na odpovědnost za výsledek (strict liability) může spočívat ve výrobním kazu, konstrukční vadě nebo v nedostatečné výstraže. *Butler v. PPG Industries, Inc.*, 201 N. J. Super. 558, 493 A.2d 619, 621. *Viz také* Apparent defects; Defective; Hidden defect; Latent defect.

Design defect. Konstrukční vada. Konstrukční vada se vyskytuje tam, kde výrobek je vyráběn v souladu se zamýšlenou konstrukcí, ale konstrukce sama představuje pro zákazníky značné nebezpečí. *Thibault v. Sears, Roebuck & Co.*, 118 N.H. 802, 395 A.2d 843, 846.

Fatal defect. Fatální vada. Vada tak vážné povahy, že vede ke zrušení smlouvy.

Latent defect. Skrytá vada. Vada, která není nakupujícimu zřejmá při přiměřeném pozorování (reasonable observation).

Patent defect. Zjevná vada. Vada, která je nakupujícimu zřejmá na základě normálního pozorování (normal observation).

Defect in highway or street. Vada na dálnici nebo ulici. Obvykle něco ve stavu dálnice nebo ulice, co způsobuje, že je riskantní po ní cestovat. *Payne v. State Highway Commission*, 136 Kan. 561, 16 P.2d 509, 511.

Defective. Vadný. Nepostačující. Neúplný. Nedostatečnost v nějaké jednotlivosti, která je podstatná pro kompletnost, právní dostatečnost nebo bezpečnost věci, o které se jedná; jako „nepostačující“, (defective) předvolání nebo odpovědi na ně. Výrobek je „vadný“, jestliže se nehodí k obvyklým účelům, ke kterým jsou takové výrobky prodávány a používány. *Manieri v. Volkswagenwerk, A.G.*, 151 N. J. Super. 422, 376 A.2d 1317, 1322; nebo když je nebezpečný, poněvadž nefunguje tak, jak se očekává vzhledem k jeho druhu a zamýšlené funkci. *Knapp v. Hertz Corp.*, Ill. Dec. 65, 59 Ill. App.3d 241, 375 N.E.2d 1349, 1353. *Viz také* Defect; Warranty.

Defective condition. Vadný stav. Výrobek je ve vadném stavu, který je uživateli neúměrně nebezpečný, jestliže může způsobit fyzickou škodu přesahující tu, kterou může očekávat běžný uživatel nebo spotřebitel, který jej koupil s běžnou znalostí, která je obvyklá u očekávaného druhu uživatelů, pokud jde o charakteristické

vlastnosti výrobku. Výrobek není vadný nebo neúměrně nebezpečný pouze proto, že je možné se při jeho používání zranit. *Moomey v. Massey—Ferguson, Inc., C.A.N.M., 429 F. 1184.* Viz *Strict liability.*

Defective execution. Vadné vyhotovení. Opomenutí vyhovět při vyhotovování dokumentu požadavkům na něj kladeným s výsledkem, že dokument je právně nedostatečný (inadequate) nebo vadný (defective).

Defective pleadings. Vadné procesní úkony. Žaloba, odpověď, protižaloba, protinárok, atd., která co do formy nebo podstaty nespĺňuje minimální normy dostatečnosti nebo přesnosti. Takové vady mohou být obvykle napraveny doplňkem (amendment). *Fed. R. Civil P. 15.* (Federální pravidla pro civilní řízení.)

Defective product. Vadný výrobek. Viz *Defect; Defective.*

Defective record. Vadný záznam. Může se týkat záznamu odvolání, který není v souladu s požadavky pravidel pro odvolání. Může se také týkat stavu právního nároku k nemovitosti, který je založen na vadách záznamu v registru smluv.

Defective title. Vadný právní nárok. Ve vztahu k převoditelnému cennému papíru v rámci U.C.C. (Jednotného obchodního zákoníku) Článek 3 (§ 3—201) právní nárok osoby, která získala tento dokument nebo jakýkoli podpis na něj podvodem, nátlakem, násilím a strachem nebo jinými nezákonnými prostředky nebo za nezákonné protiplnění (illegal consideration), nebo když jej sjednává v nepoctivém úmyslu nebo za takových okolností, které se rovnají podvodu. Viz také *Title (Defective title); Unmarketable title.*

Defective verdict. Vadný výrok. Výrok postrádající legitimitu kvůli nějaké nepřesnosti (irregularity) nebo neadekvátnosti a z toho důvodu takový, že na něm nemůže být založen rozsudek.

Defect of form. Formální vada. Nedokonalost ve stylu, způsobu, uspořádání nebo nepodstatných částech (non—essential parts) právního dokumentu, procesu, obžaloby, atd., na rozdíl od „věcné vady“ (defect of substance) (viz *tam*).

Defect of parties. Neúplnost stran. Neúplnost stran před soudem v jakémkoli daném řízení, zabraňující uplatnit soudní moc a oprávnění rozhodnout spor, která vzniká z opomenutí nebo zanedbání spojit žalobce nebo obžalované, kteří měli být do věci zahrnuti. *Rules of Civil Procedure* (Pravidla civilního řádu) dost oslabila dřívější tvrdost v požadavcích na sloučení dvou věcí v jednu, ale zcela ji neodstranila. *Fed. R. Civ. P., Rules 19, 20.* (Federální pravidla pro civilní řízení.) Viz *Joinder.*

Defect of substance. Věcná vada. Nedokonalost v podstatě nebo v podstatné části nějakého právního dokumentu, sporu, obžaloby atd., pozůstávající v opomenutí něčeho, co je nezbytné nutně uvést. *Sweeney v. Greenwood Index—Journal Co., D.C.S.C., 37 F. Supp. 484, 487.*

Defectus. Lat. Vada; opomenutí; nedostatek; nedokonalost; nezpůsobilost.

Challenge propter defectum. Odmítnutí pro vadnost. Odmítnutí navrhovaného člena poroty z důvodu nějaké právní nezpůsobilosti, jako je nezletilost atd. Viz *Challenge.*

Defectus sanguinis. Nedostatek krve, tj. nedostatek potomstva. nebo potřeba je mít.

Defend. Zapovědět nebo zakázat. Popřít. Napadnout a usilovat o zrušení nějakého nároku nebo požadavku, který je vznášen proti někomu u soudu. Oponovat, odmítnout, nebo odporovat. Chránit, krýt, zastupovat někoho, něco, obhajovat silou nebo argumentem. Uhájit, hájit nebo držet v bezpečí, zaručit, shodnout se, pojistit. Zastupovat obžalovaného ve správním, civilním nebo trestním řízení. Viz také *Defense.*

Defendant. Obžalovaný. Osoba obžalovaná nebo obvinění popírající; strana, proti které je žádána v žalobě nebo sporu právní pomoc nebo odškodnění nebo obžalovaný v trestní věci. Viz také *Joint defendants; Nominal defendant.*

Defendare. Odpovídat za; být odpovědný za.

Defendemus. Lat. Budeme chránit. Slovo používané v nadacích a darech, které zavazuje dárcu a jeho dědice chránit obdarovaného, jestliže by se někdo snažil obtížit darovanou věc jinak, než jak je to obsaženo v darovací smlouvě.

Defender. (Fr.) Popírat obvinění; obhajovat; vést spor za obžalovaného; zakázat; zabránit; chránit. Viz *Public defender.*

Ve skotském a církevním právu obžalovaný (defendant).

Defendere se per corpus suum. Hájit se svým tělem. Nabídnout souboj nebo zápas jako soud a odvolání podle práva. Zrušeno za 59 *Geo. III, 46.* Viz *Battel.*

Defendere unica manu. Hájit pouhou rukou. Nastolovat právo; popírat obvinění pod přísahou (= rukou zvednutou k přísaze).

Defender of the faith. Ochránce víry. Zvláštní titul náležející anglickému panovníku, jako „katolický“ španělskému králi a „nejkřesťanštější“ králi francouzskému. Tyto tituly byly původně udělovány římskými papeži; titul *Defensor Fidei* byl poprvé udělen papežem Lvem X. králi Jindřichu VIII. jako odměna za spis proti Martinu Lutherovi; papežská bula o tom nese datum *quinto Idus Octob.* (5. den říjnových lid 1521.)

Defendit vim et injuriam. Obhajuje násilí a bezpráví.

Defendour. Pr. Fr. Obžalovaný; obžalovaná strana v odvolání.

Defeneration. Půjčování na lichvářský úrok.

Defenestration. Defenestrace. Svržení něčeho nebo někoho z okna.

Defense. To, co je předkládáno a tvrzeno protistranou v žalobě nebo sporu, jako zákonný důvod nebo skutečnost, proč žalobce nemůže soudně získat nebo prosadit to, o co usiluje. To, co pomáhá oslabit žalobcův žalobní důvod nebo zamítnout náhradu. Důkaz nabízený obžalovaným k popření trestní odpovědnosti.

Ve vztahu k námitkám proti obchodnímu převoditelnému dokumentu, od něhož pravoplatný držitel odstupuje, znamená termín „defense“ zákonně uznané právo zrušit závaznost, buď dokumentu samého, nebo závazku, který byl jeho podkladem.

Reakce na nároky druhé strany, uvádějící, proč nároky nemohou být uznány. Obrana může buď jednoduše rozhodně popřít skutková tvrzení protistrany nebo může zahrnovat zcela nové faktické údaje. V tomto druhém případě je obrana obranou kladnou (affirmative defen-

se). Podle *Rules of Civil Procedure* (Pravidel civilního řízení) mohou být mnohé obrany předneseny jak formou návrhu — motion, tak i formou odpovědi — answer— (Pravidlo 12(b)), zatímco jiné musí být kladné. (Pravidla 8(c), 9). Viz *Affirmative defense; Answer; Equitable defense; Justification.*

Co se týče obrany proti trestní obžalobě, takové obrany zahrnují alibi, souhlasný projev vůle (consent), obrany „společné“ odpovědnosti („corporate“ liability defenses), méně významné porušení smlouvy nebo přestoupení zákona (de minimis infraction), tiseň (duress), chycení do pastí (entrapment), nezralost nebo chybu (ignorance nebo mistake), nezletilost (infancy), duševní chorobu (insanity), opilost nebo otravu (intoxication), úřední moc uplatnit právo (law enforcement authority), nutnost (necessity), ochranu majetku, veřejnou službu, právní nemožnost, sebeobranu a ochranu druhých.

„Defense“ také znamená násilné odrazení útoku provedeného nezákonně ozbrojenou silou a násilím, také násilné odrazení, jakým je obrana osoby nebo majetku nebo národa v době války. Viz *Self—defense.*

Affidavit of defense. Viz *Affidavit.*

Frivolous defense. Neopodstatněná, nepřesvědčivá obrana. Obrana, na kterou lze již na první pohled nahlížet jako na jenom předstíranou, udávající důvod, který není podložen důkazem. Na návrh může být nařazeno, aby taková obrana byla vyškrtuta z obhajob. *Fed. R. Civil P. 12(f).* (Federální pravidla pro civilní řízení).

Legal defense. Zákonná obrana. Obrana, která je dokonalá a přiměřená z hlediska zákona. Obrana, na které může být postavena obhajoba u soudu soudícího podle common law, na rozdíl od „equitable defense“, tj. obrany podléhající pravomoci ekvitního soudu nebo soudu, který má pravomoci vztahující se k systému ekvity. Tento dřívější rozdíl už nelze použít, jelikož proces podle common law a ekvity byl v *Rules of Civil Procedure* (v Pravidlech pro civilní řízení) sjednocen a sloučen.

Meritorious defense. Věcná, meritorní obrana. Obrana jdoucí k meritru věci, k podstatě nebo k základním faktům případu, na rozdíl od zdržovacích nebo technických námitek. Pro účely zrušení kontumačního rozsudku je obrana považována za dostatečnou, jestliže údaje v odpovědi obžalovaného, potvrdí-li se před soudem, by tvořily dokonalou obranu proti žalobě; obžalovaný ji nemusí při přednesu prokazovat nade vší pochybnost. *Hritz v. Woma Corp., C. A. Pa., 732 F.2d 1178, 1181.*

Partial defense. Částečná obrana. Obrana, která se vztahuje pouze na část žalovaného případu nebo směřuje pouze ke snížení присouzeného odškodnění.

Peremptory defense. Neústupná obrana. Obrana, která trvá na tom, že žalobce nikdy neměl právo zahájit spor nebo, že, i když ho měl, je původní právo anulováno nebo zaniklo.

Personal defense. V právu o převoditelných cenných papírech obrana, která, ačkoliv není tak dobrá jako proti pravoplatnému držiteli, je dost dobrá proti určitým stranám vzhledem k jejich účasti na určitých transakcích nebo faktech, kterých je taková obrana důsledkem nebo vzhledem k tomu, že tyto strany o těchto transakcích nebo faktech věděly. Takové obrany zahrnují všechny obrany, které nejsou věcnými nebo bezpodmínečnými obranami. *U.C.C. § 3—305.*

Pretermitted defense. Opomenutá obrana. Obrana, které by strana mohla použít a z které by mohla mít prospěch, kdyby ji vznesla v patřičnou dobu, ale která později nemůže být jako základ pro kladné rozhodnutí slyšena.

Real defense. Reálná obrana. V právu o převoditelných cenných papírech obrana opírající se o věci (in the res), a proto dobrá proti komukoli, kdo chce vynutit převoditelný cenný papír, dokonce i proti jeho pravoplatnému držiteli. Reálné obrany zahrnují nezletilost a jinou podobnou nezpůsobilost nebo tvrdost nebo nezákonnost transakce, která činí závazek strany zmatečným a podvodným v meritru. Tyto obrany jsou dobré dokonce i proti pravoplatnému držiteli, poněvadž kde existují, nebyla sjednána (= nevznikla) smlouva. *U.C.C. § 3—305(2).* Viz také *Real defenses.*

Self defense. Viz *Self—defense.*

Sham defense. Klamná obrana. Falešná nebo předstíraná obrana, předpokládaná ve zlém úmyslu a očividně nepravdivá, nedostatečná nebo na první pohled irelevantní.

Defense attorney. Obhájce. Právní zástupce, advokát, který nechá zaprotokolovat, že se dostavil k soudu v zájmu obžalovaného a zastupuje ho v civilní nebo trestní věci. Viz *Public defender.*

Defense au fond en droit. (Nazývána také *defense en droit*). Právní námitka (na rozdíl od námitky faktické).

Defense au fond en fait. Faktická námitka (na rozdíl od námitky právní).

Defense bonds. Spořitelní cenné papíry Spojených států.

Defense of habitation. V trestním právu právo užít síly k obraně svého obydlí; uplatňováno v trestní věci při obhajobě proti obvinění ze spáchaného trestného činu. Viz *Obrana majetku.*

Defense of insanity. Obrana z titulu duševní choroby. V trestních věcech kladná obhajoba uplatňovaná proto, aby dokázala, že obžalovaný postrádá elementární duševní schopnost, která se požaduje pro trestní odpovědnost. *Model Penal Code, § 4.01.* *Fed. R. Crim. P. 12.2* vyžaduje, aby obhájce informoval žalobce před přelíčením o úmyslu uplatnit takovou obhajobu. Viz *Insanity.*

Defense of others. Obrana druhých. Přijatelná obrana, k níž se může uchýlit ten, kdo někomu ublíží nebo vyhrožuje při obraně jiné osoby než sebe samého. Viz *např. Model Penal Code, § 3.05.* Viz také *Self—defense.*

Defense of property. Obrana majetku. Kladná obrana v trestní věci, pozůstávající v tom, že při ochraně vlastního majetku použil někdo omluvitelné (justified) síly. Taková síla však musí být za všech okolností přiměřená.

Defense of self. Viz *Self—defense.*

Defensiva. Ve starém anglickém právu lord — velitel pěšáků, který byl strážcem a obráncem své vlasti.

Defensive allegation. Obranné tvrzení. V anglickém církevním právu druh obhajoby, kde obžalovaný místo toho, aby popíral pod přísahou žalobcovu obvinění, musí nabídnout něco na svou obhajobu. To ho opravňuje, aby, až na něj dojde řada, požadoval žalobcovu odpověď pod přísahou, po které může přistoupit k důkazům právě tak jako jeho protivník. *3 Bl. Comm. 100.*

Defensive collateral estoppel. Obranná překážka proti paralelnímu uplatňování žalobního nároku. Doktrína předem znemožňující žalobci znovu se soudit o totožné sporné otázky pouze se změněným protivníkem. Příklad proti paralelnímu uplatňování žalobního nároku tak dává žalobci silný popud spojit, je-li to možné, všechny obžalované v jedné žalobě. *Baron v. Bryant, D.C. Hawaii, 556 F. Supp. 531, 536. Viz také Collateral estoppel.*

Defenso. Ve staré Anglii ta část nějakého otevřeného pole nebo místa, která byla určena pro zrna nebo seno a na které nebyla náves nebo pastva, byla za starodávna prohlášena za *in defenso*; tak např. nějaká luční půda, která byla pouze pro seno. Tých termín byl používán na les, kde část byla ohraničena nebo oplocena, aby mlázi bylo chráněno před poškozením zvěří.

Canon law. Kanonické právo. Zastánce nebo ochránce církve. Úředník, který měl na starosti světské statky církve.

Civil law. Kontinentální právo. Obhájce. Ten, kdo vzal na sebe obhajobu něčím věcí před soudem. Rovněž zastánce, advokát. Opatrovník nebo poručník.

Old English law. Staré anglické právo. Strážce, obhájce nebo ochránce. Obhájce v žalobě. Ručitel.

Defensor civitatis. Obránce nebo ochránce města nebo obce. Za římského císařství úředník, jehož povinností bylo chránit občany proti nespravedlnosti úřadů, nestoudnosti subalterních úředníků a chamtivosti půjčovatelů peněz. Měl práva soudce a jurisdikci v peněžních případech (do určitého obnosu) a v lehčích trestných činech. Měl také na starosti veřejné záznamy a spisy a práva podobná právům notáře, pokud šlo o výkon závětí a převody majetku.

Defensor fidei. Ochránce víry. *Viz Defender.*

Defensum. Zákaz. Ohrazení půdy; jakýkoli oplocený pozemek. *Viz Defenso.*

Defer. Odložit; odsunout; vrátit; odročit na pozdější dobu. Termín však neznamená zrušit, *Moore v. Sampson County, 220 N.C. 232, 17 S.E.2d 22, 23, ani opomenout, United States v. Murine Co., C.C.A. III., 90 F.2d 549, 551.*

Deferment. Odročení nebo odklad na pozdější dobu jako v případě osoby povolované k vojenské službě. *Viz 50 U.S.C.A. § 456.*

Deferral. Odložení. Rozhodnutí o odložení, odročení nebo odkladu.

Deferral of taxes. Odklad daní z jednoho roku na pozdější. Například jednotlivci mohou odložit placení daní poukázáním peněz na osobní penzijní účet (kde příspěvky, jakož i jakékoliv příjmy z příspěvků, jsou zdaňovány pouze když jsou skutečně staženy z IRA — individuálního penzijního účtu).

Deferral state. Stát, který sám čelí diskriminaci. Ve smyslu zákona o diskriminaci v zaměstnání z důvodu věku (Age Discrimination in Employment Act), je to stát, který má své vlastní antidiskriminační zákony a svůj vlastní mechanismus k jejich prosazování. *E.E.O.C. v. Chrysler Corp., D.C. Mich., 546 F. Supp. 54, 64.*

Deferral period. Prodloužená lhůta. Časové rozpětí, o které je prodlouženo placení výdajů, odměn, úroků a pod., nebo o které je posunut příjem. *Viz také Grace period.*

Deferred annuity contract. Smlouva o životní rentě od určitého věku. Dohoda, kde podmínky v ní obsažené vyžadují, aby s placením bylo započato až po uplynutí určitého časového období; např., vyplácení započne až když ten, kdo má dostávat roční životní rentu, dosáhne věku 60 let. *Viz Annuity.*

Deferred charge. Časově posunutý náklad. Náklad běžně nevykazovaný na účtě zisků a ztrát (výsledovce) a vedený v rozvaze; např. diskont na cenné papíry. Výdaj nevykázaný jako náklad v daném účetním období, ale přenesený jako aktivum, které má být odepsáno v příštích obdobích, např. záloha na výplatu renty nebo pojistné prémie.

Deferred claims. Časově posunutě pohledávky. Pohledávky, které jsou odloženy k budoucímu datu nebo na následující účetní období.

Deferred compensation. Odložená (časově posunutá) odměna. Odměna, která bude zdaněna až po přijetí a ne když byla zasloužena (vydělána). Příkladem jsou příspěvky zaměstnavatele na modifikovanou penzi nebo na plánovaný podíl na zisku ve prospěch zaměstnance. Takové příspěvky nebudou zaměstnanci zdaňovány, dokud peníze nebudou zaměstnanci dostupné nebo dokud mu nebudou zaslány. (*např.* po odchodu do důchodu).

Nonqualified deferred compensation plans. Plány neomezené odložené odměny. Kompenzační systémy, které jsou často nabízeny zaměstnancům. Takové plány mohou obsahovat výběr akcií, vyhrazené akcie, atd. Vedoucí pracovník obvykle může odložit uznání zdanitelného příjmu na budoucí období a zaměstnavatel neobdrží daňovou slevu, dokud zaměstnanec není požádán, aby zahrnul odměnu do svého příjmu.

Deferred credits. Prodloužené úvěry. Úvěry, u nichž je požadováno, aby byly prodlouženy do následujícího účetního období; např. odměna na vydané cenné papíry.

Deferred income. Posunutý příjem. Obdrženy, ale ještě nevydělaný příjem, tj. předplacené nájemné nebo pojistné. Posunutý příjem je účtován jako závazek v rozvaze do té doby, dokud není vydělán a zaúčtovaný jako výnos.

Deferred interest bonds. Cenné papíry, které obsahují klauzuli, že platby úroků jsou o určitou dobu posunuty.

Deferred lien. Posunutě retenční právo. Retenční právo ve svém účinku posunutě nebo přeložené na pozdější dobu, na rozdíl od okamžitého retenčního práva; obvykle svou podstatou držební.

Deferred payments. Odložené platby. Platby základního kapitálu nebo úroku posunuté do budoucnosti; placení ve splátkách. *Viz také Deferred income.*

Deferred sentence. Odložený rozsudek. Rozsudek v trestní věci, jehož vyhlášení bylo odloženo. Odložený rozsudek nemá účinek podmíněného odsouzení. *Viz Probation.*

Deferred stock. *Viz Stock.*

Defiance. Vzpor. Vyzývavost. Opovrhlivý nesouhlas nebo přezíravost otevřeně vyjadřovaná slovy nebo jednáním. *State v. Mohar, 169 Wash. 368, 13 P.2d 454, 455.* Provokující ke konfliktu, resp. k boji, výzva, vyhlášení nepřátelství. *Anderson—Berney Bldg. Co. v. Lowry, Tex. Civ. App., 143 S.W.2d 401, 403.* Opovrhlivé zpochybňování autority nebo opovrhlivá opozice vůči ní.

Deficiency. Nedoplatek. Nedostatek, úbytek nebo deficit. Obnos, o který dlužná daň překročí celkovou daň vykázanou v daňovém přiznání plátce, plus obnosy pře- dešle vyměřené nebo nahromaděné jako nedoplatek, minus jakékoliv úvěry, refundace nebo jiné platby dlužné plátcí daně; tj. obnos, kterým je daňový plátce ve svých daňových platbách deficitní. *Viz Deficiency assessment; Deficiency notice.*

Ta část dluhu zajištěného hypotékou, která nebyla realizována z prodeje hypotékou zatíženého majetku. Rozsudek nebo výnos, týkající se výše takového nedoplatku, je nazýván „deficiency judgment“ nebo „deficiency decree“. *Viz Deficiency judgment.*

Deficiency assessment. Stanovení výše daňového nedoplatku. Při zdaňování rozdíl mezi výší daně vypočtené orgánem Internal Revenue Service a výší vypočtenou plátcem daně. Zákoník I.R.C. § 6211 a násl. *Viz také Deficiency; Deficiency notice; Jeopardy assessment.*

Deficiency bill. Návrh zákona o nedostatku prostředků. V parlamentní praxi návrh povolovacího zákona (appropriation bill), který pokrývá nákladové položky vypuštěné z návrhu nebo návrhů celkového povolovacího zákona nebo pro které byly vytvořeny nedostatečné rezervy. Jestliže je zamýšlen, aby pokryl varietu takových položek, je obvykle nazýván „návrh zákona o celkovém nedostatku prostředků“ (general deficiency bill); je-li zamýšlen, aby zajistil krytí nákladů, které musí být uhrazeny bezprostředně nebo které nemohou čekat na normální průběh jednání o návrzích celkových povolovacích zákonů, je nazýván „urgent deficiency bill“ (urgent návrh zákona o nedostatku prostředků).

Deficiency dividends. *Viz Dividend.*

Deficiency judgment. V hypotečním právu soudní uvalení osobního závazku za nezaplacený zůstatek hypotečního dluhu na hypotekárního věřitele poté, co vydražení zadlužené nemovitosti nestačilo plně pokrýt výši nezaplaceného dluhu. *In re Pittsburgh—Duquesne Development Co., C. A. Pa., 482 F.2d 243, 246.* Jestliže dražební prodej vynesl méně než činil hypoteční dluh, mnoho států povoluje hypotečnímu věřiteli získat rozsudek na rozdíl. Takové rozsudky jsou však vázány na množství zákonných předpisů. Mohou být rovněž aplikovány na nezaplacený dluh po znovunabytí osobního majetku, závislého na úroku z cenných papírů. *Viz také Judgment.*

Deficiency notice. Oznámení o daňovém nedoplatku (nazývané Ninety day letter), které posílá poštou plátcí daně orgán I.R.S. (Internal Revenue Service), je nezbytnou podmínkou jurisdikce daňového soudu (Tax Court). I.R.C. § 6612. *Viz také Ninety day letter.*

Deficiency suits. Spory o nedoplatek. V hypotečním právu žaloba na získání rozdílů mezi dluhem a obnosem docíleným v dražbě. *Viz také Deficiency judgment.*

Deficit. Schodek. Přebytek výdajů nad příjmy. Přebytek finančních závazků a dluhů nad příjmy a jměním. Záporný zůstatek na účtě zisků a ztrát. Něco chybějícího, obvykle v účtech toho, komu jsou svěřeny peníze, nebo v peněžích jím přijatých. Termín je dostatečně široký, aby pokryl zpronevěru, zneužití, úbytek nebo náklady, a ve svém lidovém významu znamená nedostatek čehokoli.

V účetnictví protějšek přebytku v bilanci. Může představovat naakumulované ztráty. Záporný zůstatek na účtě zisků a ztrát.

Deficit spending. Schodkové výdaje. Výdaje převyšující příjem; obvykle spíše z vypůjčených finančních prostředků, než ze skutečných příjmů nebo přebytku.

De fide et officio iudicis non recipitur quaestio, sed de scientia, sive sit error juris, sive facti. Co se týče poctivosti a oficiálního chování soudce, se nepřijímá (nebude přijata) žádná otázka; ale (pouze) otázka, týkající se jeho vědomosti, zda jde o omyl právní nebo skutkový. O dobré víře (*bona fides*) a čestnosti záměru soudce nelze mít pochybnosti, ale jeho rozhodnutí může být napadeno pro porušení zákona nebo přehlédnutí skutečnosti. Právo natolik respektuje jistotu rozsudků a vážnost a autoritu soudců, že nedovolí, aby jim byl připisován jakýkoli omyl, který by bral v pochybnost jejich *důvěryhodnost a úřad* úmyslným zneužitím obojího; ale pouze neznalost a nesprávné pochopení, buď zákona nebo případu a skutkového stavu. Nelze tudíž označovat za omyl, že soudce učinil něco, co učinit neměl; jako že dal zapsat výrok poroty ve prospěch žalobce, zatímco porota ho vyřkla ve prospěch obžalovaného.

De fidei laesione. O porušení víry nebo věrnosti.

Defile. Poskvrnit. Porušit čistotu nebo dokonalost něčeho; ponižít; učinit formálně nečistým; pošpinit; potřipit; zostudit. *State v. Kasnet, 30 Ohio App.2d 77, 283 N.E.2d 636, 638.* Svést ženu, deflorovat ji nebo narušit její cudnost. Termín v sobě nezbytně nezahrnuje násilí nebo znásilnění, ani neznamená předchozí neposkvrněnost. *Viz také Desecrate.*

Defilement. Poskvrnění. Nečistota; špinavost; porušení morálky nebo chování.

Define. Definovat. Vysvětlit nebo stanovit přesný význam slov a vět; jednoznačně určit; vymezit; určit podstatné vlastnosti něčeho; určit přesný význam něčeho; vyřešit; autoritativně stanovit nebo předepsat; vyjasnit. *Walling v. Yeakley, C.C.A. Colo., 140 F.2d 830, 832.* Prohlásit, že určité jednání zakládá trestný čin, znamená definovat tento trestný čin. *U.S. v. Arjona, 120 U.S. 479, 7 S. Ct. 628, 30 L. Ed. 728. Viz také Definition.*

Definovat prostor, znamená autoritativně jej situovat nebo určit jeho hranice; vyznačit limity něčeho; přesně určit nebo jasně ukázat hranice něčeho; určit konec nebo krajní meze. Je to ekvivalent sloves prohlásit, určit nebo stanovit. *Vyhledávání něčeho, co již existuje, není „definování“.* *Redlands Foothill Groves v. Jacobs, D. C. Cal., 30 F. Supp. 995, 1004.*

De fine force. Pr. Fr. Z nutnosti; z čiré nezbytnosti. *Viz Fine—force.*

De fine non capiendopro pulchre placitando. Writ zakazující brání odsturného za krásného oblíbenosti.

De fine pro redisseisina capiendopro. O vzeti pokuty za protiprávní znovuočnění držby. Writ, který ukládá, aby osoba uvězněná za protiprávní znovuočnění držby pozemků byla propuštěna proti zaplacení přiměřené pokuty.

De finibus levatis. O ukládaných pokutách. Týkající se uložených pokut. Název anglického zákona 27 Edw. I., který vyžaduje, aby pokuty podle něj uložené byly veřejně a slavnostně čteny u soudu.

Definite. Určený, stanovený, definovaný, ohraničený.

Definite sentence. Rozsudek s přesně stanoveným trestem. Rozsudek, na jehož základě má být odsouzený uvězněn na přesně stanovený počet let, na rozdíl od

rozsudku, který délku trestu přesně nevymezuje, ale ponechává její vymezení vězeňským orgánům (*např.* vězeňským komisím — parole boards) a dobrému chování vězně. Nazývá se také „determinate sentence“.

Definitio. Vymezení. Určení. Výměr. Definice nebo přesněji omezení nebo ohraničení; jako v pravidle civilního práva: *Omnis definitio in iure periculosa est, parum est enim ut non subverti possit, tj.* Každá definice v právu je nebezpečná; je ale několik málo případů, ve kterých ji nelze zrušit.

Definition. Popis věci jejími vlastnostmi; vysvětlení významu slova nebo termínu. Proces stanovení přesného významu slova prostřednictvím druhých slov. Popis definované věci, který zahrnuje všechny podstatné prvky a vylučuje nepodstatné, aby jí bylo možno odlišit od všech ostatních věcí a tříd. *Viz také* Define.

Definitive. Konečný. To, co s konečnou platností a úplně ukončuje a urovnává spor. Například konečný výrok nebo rozsudek (*definitive sentence*) jako opak mezitímního rozsudku (*interlocutory judgment*). *Viz* Definite sentence.

Definitive sentence. *Viz* Definite sentence.

Deflation. Deflace. Pokles ceny zboží nebo služeb. *Porovnej s* Disinflation.

Deflect. Odvést stranou, odchýlit od přímé nebo horizontální linie nebo od vhodné pozice, uhnout.

Defloration. Svedení ženy. Akt, kterým je žena zbavena svého panenství.

Deforce. Ve starém anglickém právu neoprávněně zadržovat; bránit v držbě pozemků někomu, kdo na ni má právo. 3 Bl. Comm. 172.

Deforcement. Násilné držení, zadržování. O násilné držení jde, když někdo neoprávněně drží pozemky, na které má právo jiná osoba. Zahrnuje proto neoprávněné odnětí držby pozemků, zmocnění se majetku zemřelé osoby, přerušování držby a neoprávněné rušení držby. Je ale aplikováno především na případy nespadaající pod uvedené pojmy, tedy takové, kdy osoba oprávněná k vlastnictví nikdy držbu neměla. 3 Bl. Comm. 172. Také zadržovat vdovský podíl vdově.

Deforciant. Ten, kdo neoprávněně odděluje vlastníka pozemků a obydli od jejich držby. 2 Bl. Comm. 350.

Deforciare. Pr. Lat. Odepírat pozemky nebo obydlí jejich oprávněnému vlastníkov. Je to uměle vytvořené slovo, které nemůže být nahrazeno žádným jiným.

Deforciatio. Pr. Lat. Ve starém anglickém právu zabavení, exekuce nebo konfiskace zboží ke splacení zákonného dluhu.

De forisfactura maritaggi. Writ o tom, že manželství pozbylo platnosti.

Deformity. Znetvořenina. Znetvořený nebo pokřivený stav; nepřírozený růst nebo znetvořená část nebo končetina; znetvoření jako tělesná deformace.

Defossion. Trest pohřbení za živa.

De frangentibus prisonam. O těch, kteří uniknou z vězení. Název anglického zákona 1 Edw. II, který stanovil, že nikdo, kdo od jeho vydání uprchl z vězení, by neměl být za samo toto uprchnutí trestán smrtí nebo ztrátou údu, ledaže by, věc pro kterou byl zatčen a uvězněn takový rozsudek vyžadovala, byl-li z ní zákonně usvědčen.

Defraud. Překrouceně vyličít nějakou existující podstatnou skutečnost s vědomím toho, že takové vyličení je falešné, nebo je-li činěno nezodpovědně, bez ohledu na to, je-li pravdivé nebo falešné, s úmyslem, aby se druhý na ně spolehl, a za okolností, kdy se taková osoba ke své škodě na ně spolehne. Uskutečňovat v praxi podvod; podvádět nebo klamat. Připravit osobu o majetek nebo jakýkoli podíl na něm, pozůstalost nebo právo podvodem, lstí nebo úskokem. *Viz také* Collusion; Deceit; Fraud; Material fact; Misrepresentation.

Intent to defraud je úmysl někoho obelstít a obelstěného, který takovému klamání věří, přimět k tomu, aby předstíral, vytvářel, předváděl, změnil nebo ukončil nějaké právo, závazek nebo pravomoc ve vztahu k majetku.

Defraudation. Podvod. Zpronevěra. Defraudace. Podvodné vzetí, ztráta, zbavení, odpírání podvodem.

Defunct. Již neexistující; nadále neúčinný. Zesnulý; zemřelá osoba. Podnik, který přestal fungovat.

Defunctus. Lat. Mrtvý. „Defunctus sine prole“ ten, kdo zemřel bez potomků (*without issue*).

De furto. O krádeži. Jeden ze způsobů v trestní věci dříve používaný v Anglii.

Degaster. Pr. Fr. Zpustošit.

De gestu et fama. O chování a pověsti. Starý writ, který se týkal případů, kdy došlo k obvinění, směřujícímu proti chování a dobré pověsti někoho.

Degradation. Zbavení důstojnosti; propuštění z hodnosti důstojníka. Morální a intelektuální dekadence; degenerace; chátrání.

Církevní trest, kterým je duchovní osoba zbavena své církevní hodnosti. V církevním právu jsou dva druhy tohoto trestu: Jeden je *sumární* (*summary*), pouze slovní; druhý je *slavnostní* (*solemn*), kdy jsou degradovanému odňaty odznaky a práva, jež jsou insigniemi jeho hodnosti. Degradace je jinak nazývána „sesazení“ (*deposition*), ale kanonické právo tyto dva pojmy rozlišuje; považuje první za větší trest než druhé. Podobně existovala degradace lorda nebo rytíře podle *common law* a také aktem parlamentu.

Degradations. Termín pro zpustošení, poplenění ve francouzském právu.

Degrade. *Viz* Degradation.

Degrading. Ponižující; zlořečící; vystavující někoho veřejné pomluvě; ponižující někoho v očích veřejnosti; vystavující nemilost, hanbě nebo opovržení.

De gratia. Z laskavosti nebo přízně, laskavostí.

De speciali gratia, ze zvláštní laskavosti nebo přízně.

Degree. Stupeň. Rozsah, míra nebo rámec nějaké činnosti, stav nebo vztah. Právní dosah viny nebo nedbalosti. Titul udělovaný absolventům vysoké školy, koleje nebo university. Status neboli občanský stav osoby.

Stupeň nebo vzdálenost, o kterou může být jedna věc vzdálena od druhé; vzdálenost nebo počet stupňů, jež dělí dvě osoby, které jsou pokrevně příbuzné. Tak říkáme o bratru, že je příbuzným druhého stupně.

Degree of proof. Stupeň průkaznosti. Míra přesvědčivosti (*cogency*) požadovaná k prokázání věci, závislá na povaze věci. V trestní věci musí být takový důkaz nade vše pochybnost, zatímco ve většině civilních věcí jde o to, aby důkazy předložené jednou stranou převažova-

ly nad důkazy druhé strany. *Viz také* Burden of proof; Proof [*Proof beyond a reasonable doubt*]; Preponderance of evidence; Reasonable doubt.

Degrees of crime. Stupně zločinu. Termín používaný k tomu, aby označil podobné chování, které je trestáno více nebo méně, v závislosti na existenci jednoho nebo více faktorů. Dělení nebo třídění konkrétního trestného činu do více stupňů nebo *stadií* viny podle okolností provázejících jeho spáchání. Například ve většině států existují stupně vraždy: vražda „prvního“ a „druhého“ stupně (*first degree murder, second degree murder*). Také dělení trestných činů obecně. Tak *těžký* zločin (*felony*) se trestá vězením ve státním vězení (*prison*), zatímco *přečin* (*misdemeanor*) se trestá krátkodobým trestem v žaláři (*jail*) nebo nápravném zařízení (*house of correction*) a příp. pokutou. V některých jurisdikcích jsou také přestupky (*petty misdemeanors*). Kromě toho trestní zákoníky v některých státech třídí těžké zločiny a přečiny do tříd (*např.* třída A, B, atd.), s odpovídajícími tresty a nápravnými skupinami. *Viz také* Classification of crimes; Crime.

Degrees of kin. Stupeň příbuzenství. Vztah mezi zesnulým a pozůstalými, který určuje dědický nápad a rozdělení. *Viz také* Descent.

Degrees of negligence. Stupně nedbalosti. Různé stupně nedbalosti, které určují odpovědnost osob; *např.* obvyčejná nedbalost (*ordinary negligence*) je rozdíl od hrubé nedbalosti (*gross negligence*). *Viz* Negligence.

De haerede deliberando illi qui habet custodiam terrae. Writ vydat dědici tomu, kdo má poručnictví půdy. Writ adresovaný šerifovi, který mu nařizuje, aby toho, kdo měl u sebe osobu, která byla svěřena druhému, požádal, aby ji předal osobě, jejímž svěřencem byla kvůli svým pozemkům.

De haerede raptu et abducto. Writ týkající se násilím uneseného a odstraněného dědice. Writ, který byl za starodávna k dispozici lordovi, který byl sice právoplatným poručníkem svého nezletilého nájemce, ale neměl ho u sebe, poněvadž ten byl někým unesen.

De haeretico comburendo. O upálení kacíře. Starodávny soudní příkaz, který dříve vydávaly světské soudy, který nařizoval, aby byl upálen kacíř, který byl církevními soudy odsouzen pro kacířství, který se zřekl víry a upadl do kacířství. 4 Bl. Comm. 46. *Viz* Heretico comburendo.

De homagio respectuando. Writ nařizující odročení nebo odložení slibu vazalské věrnosti.

De homine capto in withernam. O člověku vzatém do vazby v rámci odvety. Soudní příkaz nařizující vzít do vazby člověka, který unesl nevolníka nebo nevolnici do jiné země, která je mimo dosah writu k navrácení něčeho neprávem odňatého (*writ of replevin*).

De homine replegiando. O propuštění člověka. Writ, který nařizuje propustit z vězení nebo z dozoru soukromé osoby, toho, kdo se šerifovi zaručí, že bude k dispozici, aby se zodpovídal z jakéhokoli obvinění, které bude proti němu vzneseno. 3 Bl. Comm. 129. Tento writ byl v moderní praxi téměř zcela nahrazen writem *habeas corpus*; v několika státech Unie se však ještě v pozměněné a přízpusobeně podobě používá.

Dehors. Pr. Fr. Mimo; vně; za; vzdálený komu, resp. čemu; nespojený s. Blackford v. Anderson, 226 Iowa

1138, 286 N.W. 735, 746. *Mimo* protokol; nezaneseny do protokolu. 3 Bl. Comm. 387.

De identitate nominis. O totožnosti jména. Writ, který mohl být vydán člověku, který byl zatčen a odsouzen do vězení na základě omylu o jeho identitě, k němuž došlo, protože obžalovaný je stejného jména.

Dei gratia. L. Z milosti Boží. Fráze používaná ve formálním titulu krále nebo královny, znamenající nárok na vladařství z milosti nebo z pověření Boha. Ve starých časech bývala připojována k titulům nižších hodnostářů (*zejména* církevních); později vyhrazena k vyjádření „božského práva králů“ (*divine right of the kings*).

De iis qui ponendi sunt in assisis. O těch, kteří mají zaujmout lavice porotců. Název zákona vydaného v 21. roce panování Eduarda I., který definuje předpoklady, jež mají splňovat porotci.

Dei iudicium. Boží soud. Starý saský Boží soud ordálem. Nazýval se tak proto, že byl zamýšlen jako dovolávání se Boha, pokud jde o oprávněnost věci; věřilo se, že rozhodnutí bylo podle vůle a přání Boží prozřetelnosti.

De incremento. O zvýšení; kromě toho. Náklady *de incremento*, neboli zvýšené náklady, jsou náklady přisuzované soudem v civilních žalobách *in addition* (*navíc*), kromě odškodnění a nominálních nákladů konstatovaných porotou.

De ingressu. O vstupu. Writ o vstupu na pozemek, o ujednání se držby pozemku (*writ of entry*).

De injuria. O bezpráví, o protiprávním jednání. V odborném jazyce procesu podle *common law* je replika *de injuria* námitka, která může být uplatněna v žalobě, týkající se úmyslného porušení práva (*tort*), kde obžalovaný připustil žalované činy, ale uvedl ve své obhajobě nějakou novou věc, jako ospravedlnění nebo omluvu. Po této replice obžalovaného vyvrací žalobce, že obžalovaný se předmětné křivdy dopustil „svým vlastním protiprávním jednáním a bez jakéhokoliv podobného důvodu“ nebo motivu nebo omluvy, jak je tvrzeno v obhajobě (*de injuria sua propria absque tali causa*); nebo příznání jenom části toho, o čem se v žalobě hovoří „bez zbytku věci“, která je uváděna (*absque residuo causae*). Co do formy je to druh často používaných námitky, kdy obžalovaným pronášena obhajoba, na níž je replika odpovědí, pozůstává jenom z omluvy uváděného provinění, křivdy, porušení smlouvy nebo jiné příčiny žaloby. Pro její jednoznačný rys — zpochybnit všechna materiální fakta uváděná obžalovaným v obhajobě, obdržela také název generální repliky. V praxi podle současných procesních pravidel takový speciální přednes stran u soudu již neexistuje.

De inofficioso testamento. O neplatné závěti. Týkající se neplatné (*inofficious*) nebo neuctivé (*undutiful*) závěti. Název z civilního práva.

De integro. Znovu, podruhé, jako předtím.

De intrusione. O vniknutí. Writ týkající se vniknutí (*writ of intrusion*). Používaný v případech, kdy někdo cizí vstoupil na pozemek po smrti nájemce, ke škodě čekatela na dědictví.

Dejación. Ve španělském právu odstoupení; převod; zřeknutí se; vzdání se; *např.* akt, kterým se insolventní osoba vzdává svého majetku ve prospěch svých věřitelů, akt dědice, který se zříká nástupnictví, zřeknutí se pojištěného majetku ve prospěch pojišťovatele.

De jactura evitanda. O vyhnutí se škodě. V zájmu za-bránění ztrátě. Fráze aplikovaná na obžalovaného, jako fráze *de lucro captando* na žalobce.

Dejeration. Složení slavnostní přísahy.

De jure. Podle práva, právně, na základě práva. Označení situace, ve které bylo vyhověno všem požadavkům práva. Legitimní; zákonný; ze správného a spravedlivého titulu. V tomto smyslu je to opak *de facto* (*viz tam*). Může být také rozdílné od *de gratia*, v kterémžto případě znamená „jako věc práva“, zatímco *de gratia* znamená „z milosti nebo laskavosti.“ Mimoto může být rozdílné od *de aequitate*; zde znamená *de jure* „podle common law“ a to druhé „podle ekvity.“

De jure corporation. Korporace, která byla vytvořena v souladu se všemi ústavními nebo zákonnými požadavky státu, v němž je inkorporována. Harris v. Stephens Wholesale Bldg. Supply Co. Inc., 54 Ala. App. 405, 309 So.2d 115.

De jure decimarum, originem ducens de jure patronatus, tunc cognitio spectat ad legem civilem, i.e., communem. Co se týče práva na desátky, které odvozuje svůj původ z práva ochránce, jsou v pravomoci civilního práva, tj. common law.

De jure government. *Viz* Government.

De jure judges, de facto juratores respondent. Soudci nalézají právo, porotci fakta.

De jure segregation. Segregace de jure. Všeobecně se vztahuje k segregaci přímo zamýšlené nebo zákonem nařízené, nebo jinak vycházející z oficiální rasové klasifikace, jinými slovy segregace, která je nebo byla sankcionována právem.

Termín zahrnuje jakoukoli situaci, za které činnost školských orgánů měla rasisticky diskriminační dopad, který přispíval k vytváření nebo udržování dvojího školského systému, zatímco „segregace de facto“ je omezena na tu, která je nechtěná, bez jakékoli podpory ze strany školských orgánů a bez jakéhokoli dorozumění s nimi. State ex rel Citizens Against Mandatory Bussing v. Brooks, 80 Wash.2d 121, 492 P.2d 536, 542.

Porovnej De facto segregation.

De la plus beale, or belle. Pr. Fr. Z nejmilejších. Termín aplikovaný na určitý druh daru poskytovaného manželce, který byl převeden ze statků manželovi nejmilejších.

De latere. Ze strany; na straně; souběžně; o příbuzných po vedlejší linii.

Delatio. V civilním právu obvinění, žaloba nebo informace (udání).

Delator. Žalobce; informátor; udavač.

Delatura. Ve starém anglickém právu odměna informátorovi.

Delay. Zpožďovat; brzdit; odložit; odsunout; opozdit; otálet; prodloužit čas po uplynutí nebo před ním; překážet; klást překážky; jako když se říká, že převod byl dělán proto, aby „překážel a zdržoval věřitele“ (hinder and delay creditors). Termín nezbytně nezahrnuje, nebo neznamená, ačkoli by mohl, nečestnost nebo morální škodu.

Delay rental. Prodloužení nájemného. Nájemné obyčejně za naftu nebo plyn, placené za dodatečný čas, po který je půda užívána. Pravidelně opakující se platby, obvykle roční, prováděné naftařskými a plynařskými

nájemci za výsadu zpozdít průzkum během prvotního termínu pronájmu. Amber Oil and Gas Co v. Bratton, Tex. App. — Austin, 711 S.W.2d 741, 743. Není závislé na těžbě nafty nebo plynu, nevyčerpává substanci země a podobá se výplatě bonifikace, což je poplatek placený předem. Commissioner of Internal Revenue v. Wilson, C.C.A. Tex., 76 F.2d 766, 769; State v. Magnolia Petroleum Co., Tex. Civ. App., 173 S.W.2d 186, 190.

Del bien estre. Pr. Fr. Ve staré anglické praxi o blahobytu; o formě. Totéž co *de bene esse*.

Del credere. Dohoda, kterou jednatel, když prodává zboží na úvěr za další provizi (nazývanou „*del credere* provize“), garantuje platební schopnost nákupčího a to, že splní smlouvu. Takový jednatel je nazýván „*del credere* agent“. Je pouhým ručitelem, zavázaným svému příkazci pouze v případě, že nákupčí nesplní svůj závazek. Jednatel, který je zavázán odškodnit svého příkazce v případě, že by jako výsledek úvěru, který jednatel poskytl třetí straně, příkazce utrpěl ztrátu.

Delectus personae. Lat. Výběr osoby. Tímto termínem se rozumí právo společníka provádět svůj výběr a uplatňovat preference, co se týče přijetí jakýchkoli nových členů do firmy, jakož i osob, které tak mají být přijaty, jsou-li jaké. Doktrína je rovněž aplikovatelná v uzavřených a rodinných společnostech a je možné ji ilustrovat i na užití omezení, týkajících se převodu podílů akcií.

Delegable duty. Delegovatelná povinnost. Závazek, který může být splněn někým jiným. Některé povinnosti nejsou delegovatelné, jako ty, které jsou vysoce osobní, *např.* zpívat pro druhého. Smluvní práva jsou delegovatelná ve většině případů. *Viz* U.C.C. § 2—210(1).

Delegata potestas non potest delegari. Delegovaná moc nemůže být delegována.

Delegate. Osoba, která je jmenována, zmocněna, delegována nebo pověřena jednat místo druhé. Landro v. Pacific Atlantic S. S. Co., D. C. Wash., 30 F. Supp. 538, 539. Převod autority z jednoho na druhého. Osoba, která někdo jiný svěří své záležitosti.

Osoba zvolená nebo jmenovaná za člena nějakého zastupitelského sboru nebo shromáždění. Obvykle se tak nazývá osoba vyslaná na nějaké zvláštní nebo příležitostné shromáždění nebo sjezd. Osoba vybraná voliči a pověřená jednat za ně na stranickém nebo státním politickém shromáždění (konvenci).

Jako sloveso znamená převádět autoritu z jedné osoby na druhou; zmocnit někoho k provedení úkolu v zájmu druhého, *např.* vlastník může pověřit svého zástupce, aby vybíral nájemné.

Viz také Delegable by duty; Delegation.

Delegates, the high court of. V anglickém právu to býval odvolací soud, k němuž směřovala odvolání z rozhodnutí admirálního nebo církevního soudu. Zrušen poté, co se odvolacím soudem pro tyto věci stal justiční výbor Státní rady (Privy Council).

Delegation. Odeslání; svěření; převod dluhu na druhého; pověření druhého plnou mocí jednat pro dobro těch, kteří ho pověřili; skupina delegátů. Přenos pravomoci z jedné osoby na druhou. Akt ustanovení nebo pověření delegáta.

Skupina delegátů z jednoho státu na federální nominační konvenci, nebo skupina delegátů z jednotlivých správních obvodů na státní nebo jiné shromáždění stra-

ny. Skupina delegátů vyslaná na sjezd nebo shromáždění z jedné oblasti, místa nebo politické jednotky se jako celek nazývá delegace (delegation). V civilním právu druh novace smlouvy, která spočívá v nahrazení jednoho dlužníka jiným, když ten, kdo je zadlužen, použije třetí osobu, která se za něho zaváže věřiteli nebo osobě, kterou on určí, takže první dlužník je zproštěn a jeho závazek skončen (extinguished) a věřitel se spokojí závazkem druhého dlužníka. Delegace se podstatně liší od jakéhokoli jiného druhu novace smlouvy v tom, že jiný druh novace vyžaduje souhlas všech tří stran, zatímco delegace souhlas pouze dvou stran, pokud jde o nový dluh. Delegace je novace uskutečněná zásahem jiné osoby, kterou dlužník, aby se osvobodil od svého věřitele, takovému věřiteli nebo tomu, koho věřitel určí, navrhne; taková osoba je pak zavázána věřiteli místo původního dlužníka. *Úplná delegace* (perfect delegation) existuje v tom případě, kdy dlužník, který měl závazek, je od něho věřitelem zproštěn. *Neúplná delegace* (imperfect delegation) pak v tom případě, kdy si věřitel podrží určitá práva vůči původnímu dlužníkovi.

Delegation of powers. Delegace pravomoci. Delegace pravomoci z jedné skupiny státních orgánů (branch of government), již je svěřena, na jinou skupinu nebo správní orgán.

Ústava USA deleguje rozdílné pravomoci orgánům výkonné, zákonodárné a soudní moci. Výkon pravomoci delegované legislativě tuto dělbu státní moci a delegaci pravomocí narušuje a je proto neústavní. Schechter Poultry Corp. v. U.S., 295 U.S. 495, 55 S. Ct. 837, 79 L. Ed. 1570. Určité pravomoci nesmí jedna skupina státních orgánů na druhou delegovat, *např.* soudní pravomoci z jedné skupiny státních orgánů (branch of government), již je svěřena, na jinou skupinu nebo správní orgán.

Ústava USA deleguje rozdílné pravomoci orgánům výkonné, zákonodárné a soudní moci. Výkon pravomoci delegované legislativě tuto dělbu státní moci a delegaci pravomocí narušuje a je proto neústavní. Schechter Poultry Corp. v. U.S., 295 U.S. 495, 55 S. Ct. 837, 79 L. Ed. 1570. Určité pravomoci nesmí jedna skupina státních orgánů na druhou delegovat, *např.* soudní pravomocí nebo takové pravomoci Kongresu, jako je pravomoc vyhlásit válku, obžalovat funkcionáře (impeach) nebo přijmout nové státy.

Co se týče rozdílu mezi delegovanými pravomocemi a rozličnými jinými typy ústavních pravomocí, *viz* Power (*Constitutional powers*).

De legatis et fidei commissis. O odkazech a svěření. Název jedné kapitoly Pandekt.

Delegatus non potest delegare. Delegát nemůže delegovat; zmocněnec nemůže přenést své funkce na podřízeného bez vědomí a souhlasu zmocnitele; ten, komu je svěřen nějaký úřad nebo uložena nějaká povinnost, nemůže svoji povinnost zákonně přenést na někoho jiného, pokud nebyl výslovně pověřen tak učinit.

Delete. Vymazat, odstranit, odložit, vyškrtnout.

Deleterious. Škodlivý morálně nebo fyzicky; škodlivý *např.* vliv; zhoubný; nezdravý.

De libera fald. Writ o volné pastvě. Druh *quod permittat*.

De libera piscaria. Writ o volném rybolovu. Druh *quod permittat*.

Deliberate. v. Uvážit, rozvážit, projednat, brát v úvahu, rozmyslet si. Zkoušet a konzultovat za účelem vytvoření si názoru. Uvážit v mysli; zvážit důvody pro a proti; zralé uvážení; přemítat o (ve smyslu rozvážit otázku); zvážení argumenty pro a proti zamýšlenému průběhu jednání. People v. Thomas, 25 Cal.2d 880, 156 P.2d 7, 17, 18. *Viz také* Deliberation.

Deliberate, adj. Dobře uvážený, pečlivě rozvážený, neuhnáhlený, neukvapený, obezřelý, pomalý v rozhodování. Umíněný spíše než zcela záměrný. Formovaný, dosažený nebo určený jako výsledek pečlivé úvahy a zvažování okolností; *např.* obezřelý úsudek nebo plán. Provedené plně a vyrovnaně, zvláště podle předem vypracovaného plánu; dané ke zvážení faktů a argumentů se zřetelem k volbě nebo rozhodnutí; pečlivý ve zvažování následků nějakého kroku; pomalý v jednání; neuspěchaný; vyznačující se uvažováním; nevzrušený; neukvapený. People v. Thomas, 25 Cal.2d 880, 156 P.2d 7, 17, 18.

Použitím tohoto slova při popisu zločinu je vyjadřována myšlenka, že pachatel zvažuje motivy k činu a jeho následky, povahu zločinu nebo jiné věci spojené se svými záměry se zřetelem k rozhodnutí o nich; že je všechny pečlivě zvažuje a že čin není spáchán náhle. Zahrnuje to také, že pachatel musí být schopen vynaložit takové mentální síly, jaké jsou používány při uvažování, přemýšlení a zvažování motivů a následků. *Viz také* Deliberation; Premeditation.

Deliberately. Úmyslně; úkladně; záměrně; cílevědomě; chladnokrevně. Averheart v. State, 158 Ark. 639, 238 S.W. 620, 621.

Deliberate speed. Dobře uvážená rychlost. Termín použitý v soudním rozhodnutí o zrušení rasové diskriminace ve veřejných školách; znamená rychlost, která je v souladu s blahobytem všeho obyvatelstva státu, s dodržováním zákona a pořádku a se zachováním — pokud možno — jednotného systému škol. Calhoun v. Members of Bd. of Ed., City of Atlanta, D. C. Ga., 188 F. Supp. 401, 404; Brown v. Board of Education, 347 U.S. 483, 74 S. Ct. 686, 98 L. Ed. 873.

Deliberation. Uvažování. Akt nebo proces uvažování. Akt zvažování a přezkoumávání důvodů pro a proti zamýšlenému činu nebo způsobu chování, nebo i volba činu nebo způsobů. V kontextu s funkcí poroty znamená, že řádně vytvořená porota, složená ze zákonem požadovaného počtu kvalifikovaných osob, analyzuje, projednává a zvažuje na uzavřeném jednání důkazy, které slyšela, aby dospěla k výroku založenému na zákoně, který je aplikovatelný na fakta případu, o kterých shledala, že existují; Takové uvažování lze provádět jen při zákonném počtu porotců, za přítomnosti všech. Rushing v. State, Tenn. Cr. App., 565 S.W.2d 893, 895.

Použito v kontextu s některým základním prvkem vraždy 1. stupně, znamená zvažování důsledků chování, odlišného od jednání pod náhlým impulsem, bez vynaložení logického myšlení. Davis v. State, 251 Ark. 771, 475 S.W.2d 155, 156.

Z hlediska vraždy 1. stupně „deliberation“ znamená úmyslné zabití provedené obžalovaným chladnokrevně, s pevným úmyslem odplaty nebo dosažení nezákonného účelu a ne pod vlivem prudkého hnutí mysli náhle vzniklého v případě legitimní nebo spravedlivé věci nebo právem uznané provokace. State v. Hamlet, 312 N.C. 162, 321 S.E.2d 837, 842.

Viz také Deliberate; Premeditation.

De libero passagio. Writ o volném průchodu. Druh *quod permittat*.

De libertate probanda. Writ o prokázání svobody. Writ, který ukládal těm, kteří byli vyžadováni jako nevolníci, aby prokázali, že jsou svobodní.

De libertatibus allocandis. Writ o rozličných způsobech, jak může občan znovu nabýt výsad, na které měl právo.

De licentia transfretandi. Writ umožňující přeplutí moře. Starý writ určený strážcům doverského přístavu nebo jiných námořních přístavů v Anglii, kterým se jim nařizuje, aby osobám ve writu jmenovaným dovolili za určitých podmínek přeplout moře.

Delict. Trestný čin (criminal offense); úmyslné porušení práva (tort); zásah do cizího práva (wrong).

V římském právu je toto slovo, vzato ve svém nejobecnějším významu v obou směrech širší než anglický termín „tort“. Na jedné straně zahrnuje ty nezákonné činy, které, i když se přímo dotýkají nějakého jedinice nebo jeho majetku, rozšiřují své škodlivé důsledky na mír a bezpečnost společenství a z toho důvodu dosahují stupně trestných činů nebo přečinů (misdemeanors). Tyto činy byly v římském právu nazývány „veřejné poklesky“, zatímco ty, za které byla jediným trestem náhrada primárně poškozené osobě, byly pojmenovány „soukromé poklesky“ (private offenses). Na druhé straně se ukazuje, že termín musel zahrnovat škodlivé činy, které se přihodily bez jakéhokoliv zlého úmyslu na straně člověka, který jednal. Kvazideliktem byl v římském právu čin, kterým nějaká osoba bez zlé vůle, ale chybou, nedbalostí nebo neopatrností právně neomluvitelnou způsobila škodu druhému. Byly čtyři druhy kvazideliktů: (1) *Qui iudex litem suam fecit*, předpojatost nebo exces soudce nebo porotce; (2) *Dejectum effusumve aliquid*, škoda spáchaná něčím služebním, vyprázdněním nebo vyhozením něčeho z atiky nebo podkroví na osobu kráčející dole. (3) *Damnum infectum* poklesek věšení nebezpečných věcí nad hlavami osob, kráčejících po královské veřejné cestě. (4) Škody spáchané pracovníky někoho v průběhu jejich zaměstnání.

Delictual fault. Akt vyvolávající závazky, ke kterému dochází mezi dvěma právníky navzájem si cizími osobami; předpokládá absenci závazku a jeho výsledkem je vytvoření závazku. Reserve Ins. Co. v. Fabre, 243 La. 982, 149 So.2d 413, 416.

Delictum. Delikt, křivda, škoda, zranění nebo urážka. Žaloby *ex delicto* – z protiprávního jednání – jsou žaloby založené na škodě, odlišující se od žalob na porušení smlouvy.

Provinění, zavinění nebo právní zanedbání. Slovo se vyskytuje v tomto významu v pravidle „*In pari delicto melior est conditio defendentis*“.

Odmítnutí porotce *propter delictum* – pro delikt, je pro některý zločin nebo přečin, který poškozuje jeho vážnost a číní ho bezcenným. 3 Bl. Comm. 363.

Delimit. Stanovit hranice. Vymezit. Vyznačit nebo vyměřit hranice nebo pomezí čáru nějakého území nebo země; určit nebo vyznačit limity něčeho; vytyčit hranici; omezit; mez. Walling v. Yeakley, C.C.A. Colo., 140 F.2d 830, 832.

Delimitation. Delimitace. Akt určení, vyznačení nebo popsání limitů nebo hraniční čára území, země, autority, práva, zákonná výjimka a podobně. Viz Delimit.

Delinquency. Zanedbání, opominutí, porušení práva nebo povinnosti. Opomenutí platby na dluhy, když jsou splatné. Situace nebo postavení toho, kdo opomněl splnit svou povinnost nebo závazek.

Delinquency charges. Poplatky za prodlení. Používáno v oblasti obchodního úvěru, obecně se týkají specifických peněžních obnosů, které jsou požadovány od vypůjčitele jedině proto, že opomněl provést svou platbu včas. Johnson v. McCrackin—Sturman Ford, Inc., C. A. Pa., 527 F.2d 257, 265.

Delinquent. *n.* Delikvent. Osoba, která se provinila nějakým trestným činem, přečinem, přestupkem nebo nesplněním povinnosti nebo závazku.

Delinquent, *adj.* Aplikováno na dluh nebo nárok, znamená jednoduše dlužný a nezaplacený v čase stanoveném zákonem nebo smlouvou; jako nezaplacené daně nebo hypoteční splátky.

Delinquent child. Dítě—provinilec. Nezletilý, do určitého věku, který porušil trestní zákony nebo se chová neposlušně, neslušně či nemravně a potřebuje léčeni, rehabilitaci nebo dohled. In re Garner 230 Pa. Super. 426, 326 A.2d 581, 584. Definováno jedním ze zákonů jednotlivých států jako: Dítě, které (A) porušuje jakýkoli federální nebo státní zákon nebo městskou nebo místní vyhlášku, nebo (B) bez zdůvodněné příčiny uteče z domu svých rodičů nebo z jiného náležitě autorizovaného a zákonného místa bydliště; nebo (C) je mimo kontrolu svých rodičů, rodiče, poručníka nebo jiného opatrovníka; nebo (D) neslušně nebo nemravně se chová; nebo (E) soustavně se ulejšovalo ze školy, a pokud ve škole bylo, neustále a zjevně vzdorovalo školním pravidlům a směrnicím; nebo (F) porušilo jakýkoli zákonný příkaz soudu. Viz 18 U.S.C.A. § 5001 a násl. Viz také Disobedient child.

Pokud jde o rodičovskou odpovědnost za činy dětského provinilce, viz Parental Liability.

Delinquent taxes. Minulé dlužné a neplacené daně.

Delirium. Stav mentální narušenosti, charakterizovaný pohybovou roztěkaností, projevuující vzrušení, zmatek, nesouvislost, popletenost a dezorientaci, v kombinaci se stavem podobným snu a jistou smyslovou poruchou, jako např. halucinacemi a přeludy. Někdy zapříčiněný nákazou nebo jedovatou chemickou látkou.

Delirium febrile. Forma mentálního poblouznění provázející horečky a někdy poslední stadia chronických onemocnění.

Delirium tremens. Delirium zaviněné alkoholem (Korsakovův syndrom) nebo požíváním či nepožíváním jiné drogy nebo metabolickou poruchou, způsobenou náhlým odpiráním alkoholu.

Delisting. Odstranění ze seznamu. Postup vyplývající z odstranění nebo zrušení práv předtím udělených cennému papíru znamenánému na burze pro opomenutí seznámit se s přijímacími požadavky burzy. Toto odstranění může být trvalé nebo dočasné. Viz také Deregistration.

Deliverance. Vyjádření, prohlášení. Verdikt poroty.

V common law writ umožňující žalobci ve věci vrácení neprávem odňaté věci (replevin), aby v případě, kdy soud, ať už v důsledku zmeškání či zamítnutí žaloby, rozhodl ve prospěch žalovaného získat svou věc zpět, a to při složení téže záruky jako předtím. 3 Bl. Comm. 150.

Delivery. Dodávka. Akt, kterým je věc nebo její podstatná část dána do skutečného nebo nepřímého vlastnictví nebo pod kontrolu druhého. Poor. v. American Locomotive Co., C.C.A. Ill., 67 F.2d 626, 630. Co je dodávka, závisí do značné míry na úmyslu stran. Není nutné, aby se dodávka uskutečnila předáním z ruky do ruky (manual transfer), Jones v. Young, Tex. Civ. App., 539 S.W.2d 901, 904; např. „dodat“ zahrnuje poštu. Rev. Model Bus. Corp. Act, § 140. Viz také Drop shipment delivery; Misdelivery.

Absolute and conditional. Absolutní dodávka, odlišná od podmíněné dodávky nebo dodávky na podmíněnou smlouvu je taková, která je kompletní ve chvíli, kdy skutečně přejde z držby postupitele. Podmíněná dodávka je taková, která postupuje věc, která je předmětem dodávky z držby postupitele, ale není dovršena držbou příjematele, nebo třetí osoby, jako jeho jednatele, dokud nedojde k určité události. Jedna z výjimek z pravidla o ústním důkazu, která dovoluje uvedení důkazu za tím účelem, že dokument byl postoupen za podmínky, že něco bude učiněno, a rozumí se tomu tak, že dokument nenabude platnosti, dokud se taková akce neuskuteční.

Actual and constructive. Skutečná a nepřímá (dovozená). Skutečná dodávka je taková, kdy přechází reálná držba na nakupujícího nebo jeho personál nebo zvláštní zástupce, kteří jsou s ním právně ztotožněni a zastupují ho. Je to formální přímý převod majetku na nakupujícího.

Nepřímá dodávka je obecný termín, zahrnující všechny akty, které, ačkoli ve skutečnosti nepředávají reálnou držbu prodané věci kupujícímu, mají být považovány podle výkladu zákona za ekvivalent aktů skutečné dodávky. Nepřímá dodávka nastává, když zboží je dáno stranou a osoba, které má být dodáno, je o tom uvědoměna, nebo když bez skutečného převodu zboží nebo jeho symbolu je chování stran takové, že vylučuje jakýkoli jiný předpoklad než ten, že došlo ke změně v držbě. „Nepřímá dodávka“ je termín, který obsahuje všechny akty, které, ačkoli ve skutečnosti nevedou k reálné držbě na straně nakupujícího, jsou považovány podle výkladu zákona za ekvivalent skutečných dodávek. Lakeview Gardens, Inc. v. State ex rel. Schneider, Kan., 557 P.2d 1286, 1290. Viz také Symbolical delivery, níže.

Commercial law. Obchodní právo. Dodání písemných dokumentů, listin dokazujících vlastnictví, listin o movitém majetku nebo cenných papírů, znamená dobrovolný převod vlastnictví. U.C.C. § 1–201(14).

Akt, kterým se prodávající odděluje od svého majetku a kupující majetek získává. Dodávka nastává, kdykoli prodávající učiní vše, co je nezbytné, aby dal zboží plně a nepodmíněně k dispozici kupujícímu. Crowder v. Aurora Co—op. Elevator Co., 223 Neb. 704, 393 N.W.2d 250, 256.

Conditional delivery. Podmíněná dodávka. Vydání listiny s vědomím, že listina je neúčinná, tj. zhotovitel ani výstavce jí není vázán, pokud a dokud nenastane určitá konkrétní událost, tj. nesplní se podmínka.

Deed. Převodní smlouva. Konečný a úplný převod řádně vyhotovené smlouvy příjemateli nebo jiné osobě k jeho užití takovým způsobem, že nemůže být postupitelem odvolán. Řídícím faktorem při určování, zda došlo k doručení listiny, je úmysl postupitele; podstatou „doručení“ smlouvy je její předání do rukou příjematele nebo do jeho kontroly s úmyslem, že tím

okamžikem dojde k převodu. Jones v. Young, 539 S.W.2d 901, 904.

Delivery bond. Dlužní úpis. Dlužní úpis vydaný poté, co zboží (např. podle daňových zákonů) bylo zabaveno, a který zaručuje, že zboží bude vráceno, resp. jeho hodnota bude zaplacená, rozhodne-li tak soud.

Zárukou zabezpečený postup žalovaného, jehož majetek byl zkonfiskován obstaráním, který slíbují, že výměnou za vrácení majetku až do vyřešení hlavní žaloby se vzdá majetku nebo jeho hodnoty, aby vyhověl rozsudku proti němu. Jiné jméno pro tento úpis je „forthcoming bond“ – otevřený úpis.

Delivery in escrow. Dodávka k věrné ruce třetí osobě. Fyzický převod něčeho, např. smlouvy, třetí osobě, u níž má být uložena ke splnění určité podmínky, která není nekonzistentní s prvotní transakcí; třetí osoba ji vydá, jakmile nastane určitá přesně stanovená událost. Viz Escrow.

Delivery order. Dodávkový příkaz. Písemný příkaz dodat zboží, určený skladníkovi, dopravci nebo jiné osobě, která za normálních okolností vydává skladní potvrzky nebo nákladní listy. U.C.C. § 7–102(1)(d). Prvotní funkcí dodávkového příkazu je pomoci rozložit do menších množství jedno velké množství (buď druho- vě či jinak určené), které je představováno jedním nákladním listem.

Drugs. Drogy. V souvislosti s ilegálním převážením drog „deliver“ – dodat znamená skutečný, nebo konkludentní převod látky z jedné osoby na druhou nebo pokus o něj. State v. Medina, 87 N.M. 394, 534 P.2d 486, 489.

Gift. Dar. „Dodávka“ pro účely darování spočívá v tom, že ten, kdo věc daruje, se jí neodvolatelně vzdá a neodvolatelně nad ní ztratí kontrolu. Bray v. Illinois Nat. Bank of Springfield, 37 Ill. App.3d 286, 345 N.E.2d 503, 505.

Second delivery. „Druhá dodávka“. Legální dodávka provedená depositářem smlouvy, která u něj byla uložena k věrné ruce (in escrow).

Symbolical delivery. Symbolická dodávka. Nepřímá dodávka základního předmětu prodeje, kdy je obtížné nebo nemožné dodat fyzicky vše; skutečně se tedy dodá určitá věc, která se přijímá tradičně jako symbol nebo zástupce celku, která umožňuje přístup k celku nebo která je důkazem práva kupujícího k němu; jako klíč od skladu nebo konosament.

De lunatico inquirendo. O tom, že má být zkoumán pomatenec. Název writu určeného šerifovi; nařizuje šerifovi, aby se dotázal u vhodných a podle zákona oprávněných lidí, zda obžalovaný je duševně nemocný či nikoli.

Delusion. Zdání, klam, přelud, šalba. Falešná neotřesitelná víra, která je (a) v rozporu se skutečností, (b) nepřiměřená výchově, inteligenci nebo kultuře člověka a (c) pevně se udržující navzdory hmatatelnému důkazu, že je falešná. Názor na skutečnost, který nemůže být akceptován lidmi téže třídy, výchovy, rasy a věku, včetně osoby, která jej vyjadřuje, a který nemůže být změněn logickou argumentací nebo důkazem opaku. Třemi notorickými přeludy jsou: (1) přeludy o persekuci; (2) přeludy o velikosti; a (3) přeludy o osobní méněcennosti. První dva jsou běžné u schizofrenie. Zdá se, že přelud pramení z deformovaného pohledu na svět, který si

subjekt vytvořil, aby uspokojil své vnitřní potřeby nebo smířil konfliktní prvky své osobnosti. *Viz* Insane delusion.

Dem. Zkratka pro „demi“ – sesazení; např. *Doe dem. Smith, Doe, sesadte Smitha.*

De magna assisa eligenda. O ustavení a svolání velké poroty. Writ, kterým se ustanovovala a svolávala velká porota.

Demain. *Viz* Demesne.

De majori et minori non variant jura. Právo nerozlišuje velké a malé věci.

De malo. O nemoci. Tento slovní obrat byl často používán k označení více druhů omluvy (*essoins, viz tam*), tak jako *de malo lecti*, nemocí upoután na lůžko; *de malo veniendi*, onemocnění (nebo nešťestí) při cestě k místu, kde zasedal soud; *de malo villae*, onemocnění ve městě, kde zasedal soud.

Demand, v. Nárokovat něčí právo; požadovat; žádat podporu. Předvolat; povolovat k soudu.

Demand, n. Požadavek. Uplatňování zákonného práva; právní závazek prosazovaný na soudech. Imperativní požadavek vznesený jednou osobou vůči druhému jako právní, žádající druhého, aby něco učinil nebo dal, nebo aby se něčeho zdržel. Žádost o zaplacení dluhu nebo dlužného obnosu. Autoritativní požadavek něčeho dlužného, resp. zpochybnování toho, že to dlužné je. *Smith v. Municipal Court of Glendale Judicial Dist., Los Angeles County, 167 Cal. App.2d 534, 334 P.2d 931.*

Poptávka po nějaké komoditě nebo službě. Není to nic statického, ale nezbytně to obsahuje myšlenku „soutěžení“ a pochopení toho, že trhy jsou limitovány jak prodejností, tak výrobní kapacitou. *Mendota Coal & Coke Co. v. Eastern Ry. & Lumber Co., C.C.A. Wash., 53 F.2d 77, 82.*

Viz také Call; Liquidated demand; On demand; Payable on demand.

Cross—demand. Protinárok. Nárok, který jedna strana vznáší proti nároku, který již vznesl její odpůrce. *Viz* Counterclaim; Cross—claim.

Demand clause. Klausule o nároku. Klausule ve sménce, která dovoluje držiteli vymáhat plnou platbu, jestliže vyhotovitel opomene zaplatit nějakou splátku. *Viz Demand note, níže.*

Demand deposits. Vklady bez výpovědní lhůty. Jakýkoli bankovní vklad, který může vkladatel kdykoliv požadovat (stáhnout), na rozdíl od časové úložky, která vyžaduje, aby deponent vyčkal před vyzvednutím vkladu určitý čas nebo zaplatil pokutu za předčasné vyzvednutí. Finanční prostředky přijaté bankou, které mohou být neprodleně vyzvednuty; tyto prostředky představují největší složku v peněžních zdrojích Spojených států. *U.S. v. Philadelphia Nat. Bank, D. C. Pa., 201 F. Supp. 348, 360.*

Demand draft. Trata na viděnou; vista směnka; směnka splatná na požádání.

Demand instrument. Listina splatná na požádání nebo na předložení. *Viz* U.C.C. § 3—108 (když je listina splatná na požádání). *Viz také Demand note níže.*

Demand loan. Vypověditelná půjčka. Půjčka, jejíž placení může půjčovatel požadovat kdykoli, poněvadž datum její splatnosti není pevně určeno. Půjčka splatná na

věřitelovo požádání, spíše než k určitému datu. *Viz Demand note, níže.*

Demand note. Směnka splatná na požádání. Směnka s nestanoveným datem splatnosti, která výslovně stanoví, že je splatná na požádání, na předložení nebo á vista. Směnka, ve které není vyjádřen čas splatnosti. *Kent v. Lampman, 59 Cal. App.2d 407, 139 P.2d 57, 59.* Směnka vystavená, akceptovaná nebo indosovaná, když je prošlá z pohledu osoby, která ji takto vydala, akceptovala nebo žirovala. *Nees v. Hagan, 22 Tenn. App. 78, 118 S.W.2d 566, 568.* *Viz také Demand instrument výše; a Sight draft.*

Legal demand. Požadavek, který má právní náležitosti. Požadavek uplatněný náležitě, co do formy, času a místa, osobou ze zákona k němu oprávněnou.

Personal demand. Osobní požadavek. Požadavek na zaplacení účtu nebo směnky, vznesený osobně na vystavitele, akceptanta nebo zhotovitele.

Demandant. Žalobce nebo strana žalující o vydání nemovitosti.

Demanderes. Žalobkyně. Žalobce ženského pohlaví.

De manucaptione. Writ vydaný někomu, kdo byl zatčen a uvězněn pro obvinění ze zločinu a nabídl kauci, která byla odmítnuta; writ nařizoval šerifovi, aby ho propustil, najde-li dost ručitelů nebo složil-li dostatečnou kauci.

De manutenendo. O podpoře. Writ vydaný proti tomu, kdo se provinil neposkytováním podpory, tj. výživného (maintenance).

Demarcation. Vytyčení hranice. Vyznačení hranic pozemku fyzicky nebo na mapě. *State ex rel. Buckson v. Pennsylvania R. Co., Del., 267 A.2d 455, 459.*

Demeanor. Chování. Způsoby. Vystupování. Pokud jde o svědka nebo jinou osobu, vztahuje se na vzhled, způsoby či chování. *Faircloth v. State, 44 Ala. App. 295, 208 So.2d 66, 70.* Zahrnuje takové skutečnosti, jako tón hlasu, kterým je podáváno svědectví, váhání nebo pohotovost při odpovědích, vzhled svědka, jeho vystupování, jeho známky překvapení, jeho gesta, jeho snaha, jeho chování, jeho výraz, jeho úšklebky, jeho kradmé nebo významné pohledy, nebo jeho krčení ramen, intenzita jeho hlasu, jeho sebeovládání nebo rozpaky, jeho otevřenost nebo projevy lehkomyšlnosti. *Rains v. Rains, 17 N. J. Misc. 310, 8 A.2d 715, 717.*

Demeanor evidence. Důkaz chováním. Druh reálného důkazu, spočívající v chování svědka na místě, z něhož vypovídá (witness stand), které může být soudcem nebo porotou (trier) považováno za sporné z hlediska jeho důvěryhodnosti.

Demease. Ve starém anglickém právu smrt.

De medietate linguae. O jazykovém středu; polovina jednoho jazyka a polovina druhého. Toto úsloví popisuje druh poroty, který byl v common law povolen jak v civilních, tak trestních věcech, kde jednou ze stran byl cizinec, který nemluvil nebo nerozuměl anglicky. Byla složena ze šesti osob, jejichž mateřštinou byla angličtina, a z šesti krajanů cizince.

De medio. O prostředním. Writ, svou podstatou writ o právu, přicházel v úvahu tam, kde při podlénu (subinfeudation) prostřední lord (*mesne lord*) strpí, aby jeho podleník (tenant paravail) byl exekvován hlavním lordem kvůli rentě, kterou mu dluží prostřední lord.

De melioribus damnis. Pro lepší odškodnění. Termín používaný v soudní praxi na označení žalobcovy možnosti si vybrat, proti kterému z více obžalovaných (kde odškodnění bylo vyměřeno odděleně) bude požadovat rozsudek.

Rozsudek de melioribus damnis. (Pro lepší odškodnění.) Kde v žalobě o společném úmyslném porušení práva, směřující proti více osobám, porota omylem rozdělí odškodnění tak, že jeden obžalovaný má zaplatit větší odškodnění než ostatní, může žalobce tuto vadu napravit tak, že přijme rozsudek, směřující proti tomu žalovanému, který má poskytnout větší odškodnění (*de melioribus damnis*), a nechá zapsat *nolle prosequi* (*viz tam*) proti druhým.

Demens. Pomatený. Ten, jehož mentální schopnosti jsou oslabeny; někdo, kdo ztratil svůj intelekt; rozdílné od *amens*, někdo totálně duševně chorý — šílenec.

Demented. Duševně nemocný, mdlého rozumu.

Dementenant en avant. Pr. Fr. Od nynějška dále.

Dementia. Demence. Duševní porucha, při které jsou kognitivní a intelektuální funkce myslí markantně zasaženy; prvním příznakem je zhoršení paměti; úplné uzdravení není možné, jelikož porucha souvisí s organickou mozkovou chorobou. *Viz také* Insanity.

Dementia praecox. Předčasná demence. Termín zahrnoval širokou škálu mentálních poruch, které se objevují v raném věku. Říká se jí také duševní nenormálnost mladistvých (adolescent insanity) a schizofrenie. Předčasná demence zahrnuje tři typy, jmenovitě prvotní demenci (primary dementia), katonii a hebefrenii. *Viz také* Insanity.

De mercatoribus. O obchodnících. Název anglického zákona přijatého v jedenáctém roce panování Edw. I. (1233), běžněji nazývaného „Zákon Actona Burnela“, který u zákonného obchodníka povoluje uznání povinnosti formou soudního zápisu (do soudního protokolu). 2 Bl. Comm 161.

Demesne. Panství; panský; držený vlastním právem, nikoli právem někoho vyššího; nerozdělený nájemcům. V jazyce procesních úkonů, vlastní; svůj; původní. Tak, např. *son assault demesne*, jeho vlastní útok, původně jeho útok nebo na prvním místě jeho útok.

Ancient demesne. *Viz* Ancient.

Demesne as of fee. Panství jako plnoprávné vlastnictví. O člověku se říká, že se ujal svého panství nad hmotným dědictvím, poněvadž má k věci plnoprávné vlastnictví *dominium* nebo *demesne*. Ale jestliže nemá vládu nad věcí samou, jako v případě nehmotného dědictví, říká se, že se ho ujal, ale že je nevlastní plnoprávně. 2 Bl. Comm. 106.

Demesne lands. Ve starém anglickém právu pozemky manského panství, které pán nepropachtoval, ale vyčlenil je pro své vlastní používání a držbu. Pozemky oddělené a vyhrazené pánem pro jeho vlastní soukromé užívání, jako např. pro zásobování jeho stolu a vydržování jeho rodiny; Opak *pronajatých* (propachtovaných — *tenemental*) pozemků. Nájemná držba a panství však nebyly ve všech směrech vzájemnými protiklady; pozemky držené po léta nebo tak dlouho, jak pán svolil, byly — stejně jako pozemky, které pán skutečně vlastnil — zahrnuty mezi „*demesne lands*“. 2 Bl. Comm. 90.

Demesne lands of the crown. Pozemky královské Koruny. Část pozemků, která byla při původním rozdělování zemědělské půdy vyčleněna pro Korunu nebo která jí připadla později konfiskací nebo jinak. 1 Bl. Comm. 286.

Demesnial. Náležející k panství (demesne) — panský.

Demi. Fr. Půl; polovina. Používáno hlavně ve složeních.

Jako *demi Mark*; *Official*; *Vill*; *viz* tyto tituly.

Demidietas. Ve starých záznamech polovina nebo poloviční podíl.

De minimis doctrine. *Viz* De minimis non curat lex.

De minimis non curat lex. Zákon se nestará o drobnosti, nevšímá si malých nebo nedůležitých věcí. Zákon se nezabývá maličkostmi. V některých trestních zákonech se vyskytuje ustanovení, podle něhož drobné poklesky, které jsou „de minimis“ (= v nichž jde o maličkosti) se nestíhají. *Viz, např.* Model Penal Code § 2.12 (Vzorový trestní zákoník).

De minis. O vyhrůzkách. Writ, vydávaný v případě, kdy je někomu vyhrožováno násilím nebo zničením jeho majetku; cílem writu je přinutit toho, kdo vyhrožuje, zachovat klid.

Deminutio. V civilním právu odnětí; ztráta nebo zbavení něčeho. *Viz* Capitis diminutio.

Demi—sanguie or demy—sanguie. Polorodě pokrevní příbuzenství.

Demise, v. Převést držbu nemovitého majetku pronájmem na určitou dobu nebo doživotně. Pronajmout; odkázat nebo převést děděním ze zákona nebo z testamentu.

Demise n. Převod majetku; pacht; Převod nemovitého majetku druhému, a to na dobu neurčitou nebo na doživotí, (obyčejně na dobu určitou); pronájem, pacht. Původně převod majetku na případ smrti. Obyčejně nájem nebo převod na určitý počet let; někdy aplikováno na jakýkoli převod plnoprávného vlastnictví na doživotí nebo na určitý počet let. „Demise“ má stejný význam jako „lease“ — nájem nebo „let“ — pronájem. Užití tohoto slova při nájmu znamená dohodu o nerušené držbě, *Sixty—Third & Halsted Realt Co. v. Chicago City Bank & Trust Co., 299 Ill. App. 297, 20 N.E.*

Slovo je také užíváno jako synonymum „decease“ — úmrtí nebo „death“ — smrt. V Anglii je speciálně používáno k označení smrti panovníka.

Demise and redemise. Převod a zpětný převod. Při majetkových převodech vzájemné pronájmy, pokaždé stejného pozemku nebo něčeho mimo něj, které jedna strana poskytuje straně druhé; jako když osoba A poskytne pronájem osobě B za nominální, symbolické nájemné (např. za zrno pepře) a B zpětně pronajme týž majetek A na kratší čas za skutečné pevné nájemné.

Demise charter. Převod držby pronajmutím lodí. Při převodu držby pronajmutím lodí jde jenom o nájem, kterým na nájemce nepřechází plnoprávné vlastnictví, ale jenom právo loď užívat a mít ji po určité vymezené období pod svou kontrolou. *McGahern v. Koppers Coal Co., C.C.A. Pa., 108 F.2d 652, 653.* Právo, podle kterého je kontrola nad lodí odnata vlastníku a svěřena nájemci, který ji opatří posádkou a naviguje ji během doby pronájmu. *F. Jacobus Transp. Co. v. Gallagher Bros. Sand & Gravel Corp., D.C.N.Y., 161 F. Supp. 507, 511.* Je třeba

se zříci veškeré kontroly nad lodí, vlečným člunem nebo prámem. *B. W. King, Inc. v. Consolidated Iron & Metal Co.*, D.C.N.Y., 310 F. Supp.471, 474.

Demise of the crown. Přechod koruny. Tak se obecně označuje smrt krále; výraz, který znamená jenom převod majetku. Přechodem koruny myslíme pouze to, že v důsledku odloučení královny fyzické osoby od jeho osoby politické je království postoupeno neboli převedeno na jeho nástupce, a tak zůstává královská hodnota a důstojnost věčná. 1 Bl. Comm 249.

Several demises. Několik převodů. V anglické praxi bývalo v žalobě o rušení držby obvyklé, že v případě, kdy byla jakákoli pochybnost o tom, že žalobce skutečně nemovitý majetek vlastní, se do obžalovacího spisu zařadilo několik převodů od několika různých osob; poté, co byly vydány zákony upravující řízení podle common law, to však již nebylo nutné.

Single demise. Jediný převod. Obžalovací spis o rušení držby mohl obsahovat buď jeden převod nebo několik převodů. Jestliže obsahoval pouze jeden, byl nazýván „obžalovací spis s jedním převodem“.

Demised premises. Majetek, který je zcela nebo zčásti pronajat nájemci.

Demisi. Lat. *Převod* jsem nebo pronajal. *Demisi, concessi, et ad firmam tradidi*; převedl jsem, poskytl, a nechal obhospodařovat. Obvyklá formulace ve starobylých nájemních smlouvách; dnes se používají anglické ekvivalenty. 2 Bl. Comm. 317, 318.

Demisio. Pr. Lat. *Převod* nebo přenechání. Používáno hlavně ve výrazu *ex demisione* (z převodu), který tvořil část názvu starých žalob pro rušení držby, kde znamenal, že nominální fiktivní žalobce (nepravá osoba) držel nemovitý majetek „on the demise“ – „na základě převodu“, to jest v důsledku toho, že mu jej skutečný žalobce pronajal.

De mittendo tenorem recordi. Že je třeba poslat přesné znění záznamu, resp. zápisu. *Writ*, aby bylo posláno přesné znění záznamu, nebo aby byl, opatřený velkou pečeti, předložen.

Demobilization. Demobilizace. Propuštění armády nebo vojenského útvaru z aktivní služby.

Democracy. Demokracie. Forma vlády, ve které nejvyšší moc mají a vykonávají všichni svobodní občané, a to buď přímo nebo nepřímo prostřednictvím zastupitelského systému, na rozdíl od monarchie, aristokracie nebo oligarchie.

De moderata misericordia capienda. Že je třeba projevit mírné slitování. *Writ* založený na Magně Chartě, (c. 14), který mohl být vydán ve prospěch toho, koho soud nepřiměřeně potrestal. Příkaz nařizoval předšedovi soudu nebo pomocníkovi šerifa, aby vůči straně projevil *mírné slitování*.

De modo decimandi. O způsobu braní desátků. Termín, jímž se v anglickém církevním právu označoval předpis upravující zvláštní způsob vybírání desátků. 2 Bl. Comm. 29.

De molendino de novo erecto non jacet prohibitio. Nově postavený mlýn nemá být zakazován (zavírán).

Demolish. Demolovat. Zničit nebo zbořit; srovnat se zemí; zničit výrobu něčeho; rozbít na kusy; tudíž zrušovat nebo zničit. *Star Mfg. Co. v. Quarries*, 172 Okl. 550,

46 P.2d 497, 498. Totálně zničit nebo započít s totální destrukcí za účelem jí dosáhnout.

Demonetization. Demonetizace. Skoncování s použitím určitého kovu k ražbě mincí. Likvidace peněžní hodnoty určitého kovu. Např. ve Spojených státech bylo demonetizováno zlato.

Demonstrate. Učit ukázkou příkladu; odvodit z přípustných předpokladů logickými postupy, které nepřipouštějí pochyb; nepochybně prokázat; ukázat nebo dokázat hodnotu nebo vlastnosti pomocí úkonu, logického myšlení nebo důkazu.

Demonstratio. Lat. Popis; dodatek; pojmenování. Vyskytuje se často ve větě, „*Falsa demonstratio non nocet*“ (špatný popis nevádí). 2 Bl. Comm. 382.

Demonstration. Popis, ukázání, předvedení. To, co je řečeno nebo napsáno, aby označilo věc nebo osobu. Ukázka nebo předvedení postojů k osobě, případu nebo sporné otázce. *Viz také* False demonstration.

Demonstrative bequest. Demonstrativní odkaz. Odkaz ze závěti, který podle svých podmínek musí být placen ze zvláštního fondu; např. odkaz jednoho tisíce dolarů, které se mají vyplatit ze zůstavitelova akciového podílu ve společnosti X. Z toho důvodu je to odkaz částečně všeobecný a částečně specifický. *Viz také* Legacy.

Demonstrative evidence. Demonstrativní, smysly vnímatelný důkaz. Důkaz určený přímo smyslům bez intervence svědectví. Při takovém důkazu jde o hmotné objekty, které ilustrují nějaké ústní svědectví; sám nemá průkazní hodnotu. *People v. Diaz*, 111 Misc.2d 1083, 445 N.Y.S.2d 888, 889. Reálný („věcný“) důkaz, např. revolver při přelíčení, které se týká zabití člověka nebo smlouva sama při přelíčení, které se týká sporu o smlouvu. Jakýkoli důkaz, který se týká věci, s výjimkou svědecké výpovědi. Takovým důkazem mohou být mapy, diagramy, fotografie, modely, tabulky, lékařské ilustrace, rentgenové snímky.

Demonstrative legacy. *Viz* Legacy.

Demonstrator. Někdo, kdo stojí, kráčí nebo se předvádí na veřejnosti na podporu nějaké věci, aby informoval veřejnost o její správnosti a získal pro ni podporu.

De morte hominis nulla est cunctatio longa. Kde jde o smrt člověka [ve věci života a smrti], je každé otálení [považováno za] dlouhé.

Demotion. Degradace. Degradování na nižší hodnota nebo stupeň, nebo na nižší postavení nebo do nižší platové třídy. *Viz také* Degradace.

Demur. Námitka. Vznést námitku proti právní dostatečnosti důkazů; obrátit se proti právní argumentaci obsažené v procesním úkonu nebo proti uváděným (tvrzeným) skutečnostem.

Demurrable. Namítatelný. Vystavený námitce. O žalobě, stížnosti a podobně se říká, že je namítatelná, když neuvádí taková fakta, která podporují nárok, žádost nebo nepodporují obhajobu.

Demurrage. Zdržné, skladné, stojné. V námořním právu suma, která je stanovena v dopravní smlouvě nebo která je poskytnuta jako náhrada vlastníkovi lodi za to, že jeho plavidlo bylo drženo po více dní, než kolik jich bylo poskytnuto najímající straně na naložení a vyložení nebo na plavbu. Také zdržení lodi speditérem nad takovou dobu. Ve vztahu k železničním poplatkům vymáhaný přepravcem na loďaři nebo příjemci, protože nevyložil

nebo nenaložil vagony během stanovené doby předepsané příslušnými tarify; Účelem poplatku je urychlit nakládku a vykládku vozů, a tím usnadnit tok obchodu, což je ve veřejném zájmu. *St. Louis, Southwestern Ry. v. Mays*, D.C. Ark., 177 F. Supp. 182, 183. Zdržné je rozšířené dopravné a je to obnos, který musí platit příjemce za zdržení při nakládání a vykládání nákladu; je to sjednané odškodnění za zdržení. *Hellenic Lines, Limited v. Director General of India Supply Mission for and on behalf of Union of India*, D.C.N.Y., 319 F. Supp. 821, 831.

Demurrage lien. Zadržovací právo k vymáhání zdržného. Přepravní právo zadržet zboží za nezaplacené zdržné.

Demurrant. Namítající strana. Ten, kdo namítá; strana, která vznáší právní námitku.

Demurrer. Právní námitka; ten, kdo právní námitku vznáší (uplatňuje). Tvrzení žalovaného, který sice připouští, že skutečnosti uváděné v žalobě nebo písemném podání – bill (žaloba podle ekvity) jsou pravdivé, uvádí však, že tak jak jsou, nestačí žalobci k tomu, aby žaloval nebo nezavazují žalovaného, aby na ně odpovídal; nebo takové skutečnosti, které z nějaké na první pohled patrné příčiny, nebo proto, že bylo opomenuto něco, co v žalobě či písemném podání mělo být, nebo pro nedostatek nějakých okolností, k nimž mělo být přihlédnuto, jsou takové povahy, že by žalovaný neměl být nucen odpovědět. Formální způsob, jímž protistrana popírá právní dostatečnost žaloby. Ve skutečnosti je to tvrzení, že i když skutečnosti, které jsou uváděny v žalobě, vůči které jsou vznášeny námitky, jsou pravdivé, přesto jejich právní důsledky nejsou takové, aby donutily namítající stranu na ně odpovídat nebo se věci dále zabývat. Tvrzení, že žaloba neuvádí nic, na co by soud měl reagovat poskytnutím nápravy cestou práva; připouští za účelem posouzení vhodnosti žaloby všechny náležitě v žalobě uvedené skutečnosti, nikoli však ale právní závěry, které z nich žalobce vyvozuje *Balsbaugh v. Rowland*, 447 Pa. 423, 290 A.2d 85, 87. Právní námitka proti dostatečnosti žaloby napadající to, co se jeví při zběžném pohledu na dokument. *People v. Hale*, 232 Cal. App.2d 112, 42 Cal. Rptr. 533, 538. *Viz* Calif. Code of Civil Proc. § 430.10. *Viz také* Demurrer to evidence.

Federálními pravidly pro občanskoprávní řízení (která byla vcelku nebo zčásti převzata ve většině států Unie), byly námitky proti právní dostatečnosti procesních úkonů (demurrers, pleas, exceptions) zrušeny. Pravidlo 7(c). Každá obhajoba musí mít formu návrhu (motion) nebo odpovědi (answer); návrhy, týkající se soudní pravomoci, soudní příslušnosti, soudního řízení nebo opomenutí uvést nárok, musí být vyřizeny před přelíčením, pokud soud nenařídí jinak. Zatímco Federální pravidla nedovolují použití námitky, je dovolen ekvivalent k obecné námitce, a to v podobě návrhu na skončení řízení bez meritorního rozhodnutí (dismiss), jelikož nebyl uveden nárok, na který by měl soud právními prostředky reagovat. Fed. R. Civil P. 12(b). (Federální pravidla pro civilní řízení). Námitky (objections) proti žalobám prostřednictvím „demurrer“ však ještě existují v některých státech; viz např. Calif. Code of Civil Proc. § 430.10 a násl.

Klasifikace námitek

General demurrer. Všeobecná námitka. **Všeobecná** námitka je námitka formulovaná obecně, aniž by výslovně ukazovala povahu protestu; obvykle se k ní

sahá tam, kde jde o námitku zásadní, týkající se něčeho podstatného. Tak námitka založená na tom, že žaloba neuvádí žalobní důvod, je všeobecnou námitkou (viz např. Calif. Code of Civil Proc. § 430.10(e)), rovněž s návrhem na zamítnutí písemného podání (v ekvitní věci) na základě toho, že už na první pohled je jasné, že v něm o žádnou ekvitu nejde nebo s námitkou, že soud nemá jurisdikci, je zacházeno jako s všeobecnou námitkou.

Všeobecná námitka proti obvinění (indictment) napadá pouze formální a meritorní aspekty zřejmé na první pohled. Je to námitka, která vznáší protest, že tvrzení jsou právně nedostatečná k jeho podpoře nebo obraně proti němu, jelikož neuvádí žádný konkrétní důvod nebo žádné konkrétní protiprávní jednání a může sloužit jedině k tomu, aby se k meritorním otázkám teprve dospělo.

Ekvivalentem všeobecné námitky je podle Federálních pravidel návrh na to, aby soud odmítl žalobu pojednávat, jelikož v ní není uveden nárok, na který by měl právními prostředky reagovat. Fed. R. Civil P. 12(b) (Federální pravidla pro civilní řízení).

Special demurrer. Speciální námitka. Speciální námitka směřuje pouze proti struktuře nebo formě napařené žaloby a obvykle jenom proti její určité části a musí zřetelně specifikovat, v čem vada spočívá. *Cameron v. Evans Securities Corp.*, 119 Cal. App. 164, 6 P.2d 272, 274. Je to námitka proti dostatečnosti žaloby, podaná odpůrcem, a ukazuje přesně povahu a konkrétní důvod námitky. *Johanson v. Cudahy Packing Co.*, 107 Utah 114, 152 P.2d 98, 105. *Viz* např. Calif. Code of Civil Proc. §§ 430.50, 430.60. Ve Federálních pravidlech je analogií speciální námitky návrh „vyjádřit přesněji a určitěji“. Fed. R. Civil P. 12(e) (Federální pravidla pro civilní řízení).

Speaking demurrer. Předběžná námitka. Je to námitka, která vyžaduje, aby byla podeřena faktem, který není z žaloby, proti níž se námitka vznáší, na první pohled zřejmý, jinými slovy námitka, která tvrdí nebo předpokládá existenci faktu před soudem ještě nepředneseného, který je základem protestu a je zavrhován jak v common law, tak i v procesních zákonících. *Preston A. Blair Co. v. Rose*, 56 Idaho 114, 51 P.2d 209, 212. Předběžná námitka je ta, která tvrdí něco nového, co se v žalobě, proti které je námitka zaměřena, neuvádí, co není soudu známo nebo co se na základě právní domněnky nepovažuje za pravdivé.

Parol demurrer. Ústní námitka. Ústní námitkou (o námitku vlastně vůbec nešlo) bylo přerušeno řízení; dočasné zastavení řízení po dobu nezletilosti žalobce, zejména v žalobě o vydání nemovosti. Nyní zrušeno. 3 Bl. Comm. 300.

Demurrer book. Záznam námitky. Záznam toho, o co v právní námitce šlo, obsahující opis obžaloby s náležitými údaji; záznam byl určen soudu a právnímu zástupci k argumentaci.

Demurrer ore tenus. Ústní námitka. Námitka proti předkládání jakýchkoli důkazů na základě toho, že v žalobě či žádosti se neuvádějí důvody. *Peerless Fixture Co. v. Frick*, Mo. App., 133 S.W.2d 1089, 1090. Někdy je tak nazýváno soudní rozhodnutí o námitce proti důkazu, ale vlastně to vůbec námitka (demurrer) není. Měla by být považována pouze za všeobecnou námitku.